



Contra teigi Keskile teatrit

MAA MITTESAAMISE RÄPP

*kui on kusagil käimas maajaotus
minule osaks ikka saab kaotus
ametnike südametuse ja maotus
vaevalt mu suukene palveteks paotus
juba kardin neil silmile laotus
ja nende vastuste automaatsus
välistas et sealt tulla võiks jaatus
see on juba kord minu saatus
olla kontorist välja taotud
krooniline on minu maatus
ja kui jälle tuleb maajaotus
sama näidendi seesama vaatus
ah see on tõeline idiootsus
et maasaamise ootus ja lootus
minu jaoks on kadunud sootuks
ei aita mingine hookus-pookus
kas olen tõesti siis selline lontrus
et sobib mulle vaid näritud kont suus
ma enam isegi maha ei vaata
ehk läheb siis meelest et ma olen maata*

Contra lühikokkuvõtte teatritükile

Contra näidendi „Maatamees“ osades:

Maatamees – **Henrik Normann**
Diktor – **Heimar Lenk**
Spekulant / Ametnik – **Aivar Riisalu**
Räppar / Jänes – **Rene Riismaa**
Eramaalane / Kajakas – **Elbe Kuuspalu**
Oh – **Raivo Tammus**
Ah – **Siret Kotka**
Uuriv ajakirjanik – **Jaanus Riibe**
Džinn – **Esta Simakova**
Tüdruk – **Erika Reinaru**

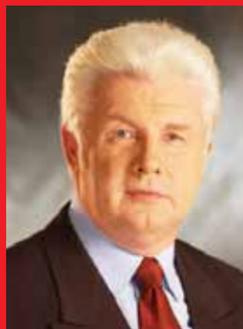
Teatri direktor **Karin Tammemägi**
Lavastaja **Henrik Normann**



Scanpix



Margi Ein:
Omavalitsused vajavad teede kor-
rastamiseks riigilt
raha juurde Lk 4-5



Olev Raju
kummutab
majanduse
kohta käivaid
valeväiteid Lk5



Reformierakond-
laste kuriteod
tasutakse maksu-
maksja rahaga
Lk3



Ivi Masso ei talu
sõnavabadust
Lk 3

Juhtkiri

Kas „AITAB!“ aitab?



RAIVO RAAVE
Keskerakonna kultuurikogu esimees

Tavaliselt on mässu käsitletud kui olemasoleva eitamist ja seega kui midagi negatiivset. „Kes on mässaja?“ küsib Albert Camus ja vastab ise. „See on inimene, kes ütleb EI!“

Kas see on ka inimene, kes ütleb „Aitab!“? Nii ja naa. Kui ta tõesti aitab, siis on ta pigem konservatiivne revolutsionäär.

Vastuhakk nõuab alati teistsugust väärtussüsteemi, kas siis revolutsiooni või tema analoogide läbi. Mäss ei ole kunagi ainult nihilistlik, vaid just leppimatuse õhkkonnas kujunevad välja uued väärtused, mis ületavad olemasolevaid kvalitatiivselt. Mässaja vastandab end ühiskonnas kehtivale sotsiaalsele süsteemile. Ühiskonnas toimuvad mässe, ülestõuse, revolutsioone, riigipöördeid võib käsitleda kui poliit-tehnoloogia osa või ka kui eliidi vahetust.

Kõigepealt poliitilisest leppimatusest. Traditsioonilises ühiskonnas andsid sotsiaalse rahulolematuse läbi end tunda alternatiivsed mudelid. Seepärast olid igas revolutsioonis oma vaimsed, sakraalsed ja religioossed aspektid. Revoltio tähendabki ladina keeli tagasikäiku. Algselt oli see tagasipöördumine algallikate juurde.

Näiteks Venemaal olid Stepan Razini ja Pugatšovi mässud seotud vanausulistega, waldeslaste liikumine Prantsusmaal, taboriitide liikumine Tšehhis või masinapurustajate liikumine Inglismaal teatud müstiliste sektidega. Bolševike katse luua paradisi maa peal oli ju ka omamoodi ilmalik lahkusk. Poliitiline vastuhakk pidi pakkuma ka teistsugust ja paremat pühadust. Nii ütleb Buddha, et hinduistlikud jumalad on mehaanilised elemendid sansaara rattas, ja ta pakub välja kastivaba ühiskonna, milles eristub budistlik sangha ehk kogodus.

Kristluse algpäevil oli levinud nn gnostiline liikumine. Gnostikutel oli dualistlik kosmoloogia, mille järgi selle maailma arhitekt oli demiurg ehk kuri jumal. Siis said aga tekkida valguse saarekesed, kuhu kuulus ka gnostiline hierarhia. Inimesi vaadeldi kolmel arenguastmel olevatena: lihalikud, hingelised ja vaimsed. Alpkristlus oli mõõdukalt revolutsiooniline – mitte nii radikaalne kui esseenide või selootide liikumised – initsiatsiooniline organisatsioon. Ka islamis on oma esoteeriline suund – sufism, mis vastab ideoloogiliselt tantrismile hindusim, kabbalismile judaismis, hermetismile ja vaimulikele ordudele kristluses või vabamüürlusele sekulariseerunud ühiskonnas.

Kes on revolutsionäär? Uusaja kodanlus kuulutas eraomandi pühaks. Revolutsionäärid-utopistid vaidlesid vastu, et see pole ainus mõeldav maailm. Enne, kui Marx ja Engels andsid neile mõtetele ratsionaalse formuleeringu, eksisteerisid sotsialistlikud ideed utopistlike süsteemidena, mis on sarnased gnostitsismi, eshatoloogia ja müstikaga.

Lenin keeras marksistliku revolutsiooniteooria pea peale. Kautsky kirjutas, et Lenin ei tea isegi, millist ajalugu teeb. Euroopale jäi aga oluliseks sarnasus Prantsuse revolutsiooniga. Vene revolutsiooni emotsionaalne mõju oli selles, et seda tõlgendati kui religioosse vene idee edasikandjat ja teisalt kui Prantsuse revolutsiooni jätku. Sotsiaaldemokraatlik revolutsioon on aga vaid kuradi kinnastesse panemine, mis muidugi on parem kui parempoolse liberalismis karvane käsi. Näiteks inimväärse eluga Soome annab maailmale oma innovaatilisuses vaat et silmad ette.

Meie aga otsime siimaani sedasamustki eesti Nokiat. Võib-olla ei olegi „Nokia“ ilma inimkeskse keskkonnata leitav. Olemasoleva maailmasüsteemi eitamine avaldus ka anarhismis ja titanismis, mis parima kajastuse leidis ilmselt Nietzsche filosoofias. Inimene on midagi, mis tuleb ületada, ütles Nietzsche. Titanismi poole pöördumise oli omane ka paljudele revolutsionääridele Marxist Bakuninini.

Prantsuse kirjaniku ja filosoofi Markii de Sade'i ideed on koo-dilise tähtsusega uusaja poliitika jaoks. Ehkki karikatüürselt, toob de Sade välja omamoodi gnostilise käsitluse kurja ületamisest veel suurema kurjaga, mis peab siis asja õigeks tegema. Parafraaseerides tuntud lastesõpra Leninit, on markii de Sade Prantsuse revolutsiooni peegliks. Kuradit aga peltsebuliga välja ei aja, ehkki üritatakse siiani.

Mis tahes vastuhakk nõuab väärtussüsteemi muutmist. Poliitika ei suuda ise väärtussüsteemi sünnitada, kuid poliitika on valdkond, milles otsustatakse väärtuste saatus.

Arenguteooria ütleb, et inimene ei tohi kauaks jääda mingi süsteemi vangiks, sest siis ta kaotab muutumisvõime ja õige väärtustunnetuse. Me võime kindlad olla vaid selles, et me ei saa olla olemasolevaga rahul.

Aga mäss mässu pärast, uus algus või ka vanale kindlaks jäämine ei too veel kvalitatiivset muudatust – tegelikult on meil vaja konservatiivset revolutsiooni ehk siis tagasipöördumist inimkesksete igaveste väärtuste juurde. On vaja loovat leppimatust, kus „Aitab!“ aitab.

KESKMÕTE:

Me võime kindlad olla vaid selles, et me ei saa olla olemasolevaga rahul.

nädala nupud

Kanal2 võib valimiskampaania ajaks saated lõpetada

Eelolevatel valimistel kasutavad oma kandideerimisõigust mitmed tuntud ajakirjanikud erinevatest meediaväljaannetest. Eriti palju on neid aga valimisnimekirjades Kanal2 saadetes osalejate hulgas. Kanali otsust oma saate mahavõtmise kohta kampaania ajaks ootab Peeter Võsa (pildil) – 2007. aastal ei olnud „Võsareporterit“ eetris kuu aega enne valimisi. Aga oma saatust ootavad ka uued kandidaadid reporter Üllar Luup, looma-armastaja Heiki Valner, ilmteadustaja Peep Taimla, ühikarott ja tantsulõvi Liina Vahter. Kui nad kõik saatekavast maha võtta, ei jää sinna palju vaatajalemmikuid alles.

Kultuurilehe Sirp peatoimetaja Kaarel Tarand on teatanud, et tema teeb oma kampaaniat ja valituna osutudes ka saadikutööd peatoimetamise kõrvalt. Kuna leht ilmub maksumaksja raha eest, siis on sellele ülisuurele võimekusele hinnangu andmine järelikult eelkõige valija asi. IRL-i pooldajale Hans H Luigele kuuluv Maaleht ongi juba tööst vabastanud Eesti Ajakirjanike Liidu esimehe Peeter Ernitsa, kes julges valimiste vastu minna paariaks kuulutatud Rahvaliidu nimekirjas. Vaene Ernits! Kõigepealt oli ta sunnitud lahkuma rahvusringhäälingu poliitkommentaarisastest „Rahva teenrid“, ja nüüd ka oma põhileivatöölt! Mis teha, kui inimene ei vaeu oma tööandja ees sitsida.

Õnneks Kesknädalas neid probleeme pole. Toimetus saab rahulikult teha oma maailmavaatelist tööd nii valimiskampaania ajal kui ka olenemata sellest, kes on parajasti valitsuses, kes opositsioonis.



Luteri kirik Soomes ühiskondlikult aktiivne

Ajaleht Helsingin Sanomat kirjutas, et Soome Evangeelne Luterlik Kirik ootab pärast tänava aprillis toimuvaid parlamendi valimisi ametisse astuvalt valitsuselt astmelise tulumaksu hoidmist ja sotsiaalse kihistumise vähendamist. Luteri kirik kutsub esitatud ettepanekutes Soome järgmist valitsust ajama poliitikat, mis vähendaks lõhet elanike sissetulekutes. Kirik paneb tulevasele valitsusele ka südamele suurendada sotsiaalset julgeolekut riigis.

Luteri kiriku kõrge esindaja Jukka Keskitalo sõnul ei ole kiriku eesmärgiks ettepanekute esitamise kaudu võtta poliitilisi seisukohti. Need ettepanekud on pigem kasvanud välja kiriku otsestest kokkupuudetest ja kogemustest oma tegevuses. „Sotsiaalne ebavõrdsus peegeldub vastu töös, mida kirik igapäevaselt teeb“ ütles Keskitalo. Tema sõnul just üksikuna elavad inimesed otsivad Soomes enim abi kirikult. „Üksikute töötute inimeste hulk võrreldes 1990-ndatel aastatel toimunud majanduslangusega pole vähenenud. Vaesust kogevad üha enam omaette elavad noored ja vanemaealised naisterahvad. Vaesus on suurenenud Helsinki regioonis,“ ütles Keskitalo.

Kirik kutsub tulevast Soome valitsust üles kõrvaldama ka puudujääke tervishoiu valdkonnas ja sotsiaalsete teenuste kättesaadavuse osas. „Vaja on rakendada lihtsaid ja efektiivseid meetmeid selleks, et vähekindlustatutel oleks juurdepääs tervisekontrollile, ravile ja ravimitele, mida nad vajavad“ ütles Keskitalo. Kesknädala hinnangul oleks ka Eestis tegutseval luteri kirikul tagumine aeg valitsuselt nõuda õiglasemat ja kristlikumat maksupoliitikat ning positiivseid muudatusi sotsiaalmeetmete osas. Kiriku vaikimine Euroopa ühes kõige vaesemas riigis muutub juba piinlikuks.

HIIBUSE NÄDAL



DIPLOMAADI APSU TUNNEME ÄMBRISSE ASTUMISENA, ABIKAASA VASTAV TEGU VÕIKS OLLA KÜBARASSE ASTUMINE. (SEE SÕNAUS TEKKIS ÄSJA PRESIDENTI VISIIDIL ROOTSI)

KESKNÄDAL

Aadress: 10130 Tallinn,
Toom-Rüütli 3/5
Tellimine ja levi: 6 177 717
Toimetajad: 6 274 573
6 274 571
6 274 583

Toimetus käsikirju ei tagasta.
Kesknädalas ilmunud artiklid
väljendavad nende autorite arvamust,
mis ei pruugi kokku langeda toimetuse omaga.

Peatoimetaja :

Urmi Reinde
urmi@kesknadal.ee

Poliitikatoimetaja:

Ivari Vee
ivari@kesknadal.ee

Uudistejuht:

Indrek Veiserik
indrek@kesknadal.ee

Toimetaja:

Tiit Maksim
tiit@kesknadal.ee

Sotsid väärivad enamat halastuskoalitsioonist Reformierakonnaga

„Sven Mikser on pärit meie hulgast ning minu arvates tema geneetiline kood poliitikas ei ole muutunud,“ ütles Keskerakonna esimees Edgar Savisaar 16. jaanuaril erakonna valimiskonverentsil. Ometi hämmastab paljusid reaerakondlasi nii Keskis kui ka SDE-s siiani see kergus ja kiirus, millega sotsiaaldemokraatide juht Sven Mikser otsustas loobuda Tallinna koalitsioonist.

INDREK VEISERIK

Mustamäe linnaosa vanema ametikohalt tagasi astunud sotsiaaldemokraat Lauri Laats ütles hiljuti ajalehele Pealinn, et pani ameti maha raske südamega. „See oli meie erakonna juhatuse otsus, mida tuli kuulda võtta. Aeg näitab, kas see oli õige või vale otsus. Töö Mustamäel läks mulle hinge, tegin seda hea meelega ja loodan, et jätsin endast ka midagi positiivset maha. Samas on aasta liiga lühike aeg, et kõike soovitud ellu viia. Loodan, et uusi algatusi jätkavad teised, sest tublisid inimesi Mustamäel jätkub,“ ütles Laats.

2. jaanuari nädalaleht Nelli Teataja sahistas, et sotside kiire otsus lõpetada Tallinna võimuliit Keskerakonnaga, juhul kui Edgar Savisaar jätkab linnapeana, on viinud erakonna omavahelistesse tüldesse. Väidetavalt on Mikser kuulnud oma erakonnakaaslastelt rohkesti kriitikat, et poleks tohtinud Postimehe taga seisvate jõudude keedetud putru nii paljalt süüa. Ka osa keskerakondlasi on väljendanud eravestlustes kahetust sotside juhtkonna rutaka otsuse üle, sest oli ju eelnevalt

panustatud mõlemalt poolt palju, et pärast Riigikogu valimisi sünniks Eesti esimene vasaktsentristlik valitsus.

Sotsid kui peksasaanud naine

Isegi kui Mikseri geneetiline kood poliitikas on jäänud samaks, vedas teda seekordalt poliitiline vaist. Reformierakonna ja IRL-i juhtnõore järgides kasutas õukonnameedia sotside peal pikki kuid hirmutamise- ja meelitamistaktikat vaheldumisi, et viimased Tallinna võimuliidust lahkuksid. Kui eelmine sotside liider Jüri Pihl jäi enesele kindlaks, siis Mikseri närv ütles kiiresti üles. Ajakirjanduslikele materjalidele tuginedes Tallinna koalitsioonist lahkumine üksnes kinnitas Mikseri ebaküpust poliitikuna. Nüüd on sotsid lahkunud nii Toompea kui all-linna võimuliidudest. Reformierakond ja IRL aga jätkavad koostööd Keskerakonnaga Tartus, Haapsalus, Viljandis ja Paines nagu demokraatlikus riigis kohane. Irooniline on ka, et sotside „Uut algust“ lubav valimiskampaania algas pisut aega pärast Eestile sümbolise tähendusega pealinna koalitsiooni purustamist. Millele

sotsid nüüd loodavad? Meediaski on sahistatud Mikseri ja Reformierakonna „halli kardinali“ Rain Rosimannuse usalduslikust sõnumite vahetamisest. Kas tõesti tüürivad sotsid halastuskoalitsiooni poole Reformierakonnaga riigis? Aga nad on ju suutelised palju enamaks! Piltlikult öeldes oleks sel juhul tegu olukorraga, kus aastaid abikaasa vägivald all kannatanud naine otsustab põgeneda, hiljem aga pöördub tagasi, hellitades lootust vägivallatsetjaga uut algust luua. Kuid too peksja-abikaasa on loomulikult jäänud endiseks ning sama käitumismuster kordub ikka ja jälle. Sotsid on sunnitud taas oma ideid reetma Reformi lahkuse mõjuväljas püsimise nimel. Vastasel korral leiavad nad end taas hangest. Raske uskuda, et tulinhingelised ja väärivad sotsiaaldemokraadid oleksid valmis üha korduva alanduse kadalippu uuesti läbi tegema.

Koostöö Keskiga suureneb

4. jaanuaril kirjutas Postimees, et kõik parteid on masutingimustes programmiliselt parempoolsemaks muutunud. See fakt kinnitab eelkõige vasaktsentristlike parteide arukust praegusel raskel ajal. Uute töökohtade loomise kaudu soovivad sotsid ja Kesk turgutada majandust, et siis hiljem saavutatud viljade abil rahvuslikku rikkust suurendada. Seevastu IRL-i ja Reformi-



KATKENUD TEE: Tallinna koalitsiooni lepingu sõlmimisel olid nii sotside kui ka Keskerakonna ja tema juhi Edgar Savisaare ootused kõrged. Paraku sotsid ei lasknud oma liidril Jüri Pihlil (esiplaanil vasakul) tööd lõpuni viia. Pihli enda erakond tegi temast suurima äparduja, nagu väitis keegi Kaja tabavalt sotside siselistis. Kesknädalal jääb selle arvamusega vaid nõustuda.

Foto Raepress.

erakonna valitsemisprogramm buumiaegadel, kui raha voolas riigieelarvesse, küll sotsiaalsemaks ei muutunud. Ei miinimumpalk, töötutoetus ega muud vaesemat elanikkonda toetavad meetmed teinud läbi suuremaid muutusi. See tõsi-asi kinnitab meie parempoolsete lühinägelikkust, ahnust ning rumalust. On mõistetamatu, miks Eestis leidub endiselt palju madalalpalgalisi inimesi, kes valivad rikkaste huve kaitsvaid parteisid Reformierakonda ja IRL-i. See, kellel süda on õiges kohas,

on valmis jagama õiglaselt nii rasketel kui ka headel aegadel. Eisaa ollani, et kogume varanduse ja siis hakkame alles vaesematest hoolima. Selleks ajaks on vaesed kasalla käinud, riigist lahkunud või surnud. Tänaseks on saanud selgeks, et rahast uimastuvad parempoolsed ei ole nõus kunagi midagi kellegagi jagama. Ka majanduslikel õitseajadel leiavad IRL ja Reform tuhat põhjust, miks vähekindlustatud rahvaga ei sobi rahvuslikku rikkust jagada. Olen veendunud, et Tallinna

koalitsioonist välja astudes murti katki kahe sotsiaalselt mõtleva erakonna vaimne ühinemine vaid mõneks ajaks. Keskerakonna ja sotside koostöö tulevikus riiklikul ja kohalikul tasandil on üsna kindel, sõltumata sellest, kes parajasti kumbagi erakonda juhib. Mõlema erakonna puhul saab just altpoolt tulev surve otsustavaks.

Toimetusest: Loe ka Jaan Kaplinski (SDE) mõtteid lk 8!

Reformierakonna rehepapid

Reformierakonna liikmelisus aitab isegi pärast kriminaalkorras süüdi mõistmist edasi töötada abilinnapeana, saada Eesti kõrgeimate hulka kuuluvat palka või hüvitatakse kuriteoga tekitatud kahju lausa maksumaksja rahadest.

VIRGO KRUBE meediavaatleja

26. aprillil 2006 tunnistas Tartu ringkonnakohus endise kaitsemistri Margus Hanson (REF) süüdi riigisaladust sisaldanud dokumentide kaotamises ning nendele ebaseadusliku juurdepääsu võimaldamises. Hansonile mõisteti maakohtu otsusega 97 500 krooni suurune rahaline karistus.

Margus Hansonile karistuse leevenduseks kõrge palk

Tartu abilinnapea ametisse nimetati Hanson 30. märtsil 2007 ja juba samal aastal teenis ta 120 385 krooni enam kui linnapea Urmas Kruuse (REF), kes nimetati ametisse 26. aprillil. Kahe mehe palgavahe kahanes 2008. aastal ja oli 88 774 krooni. Seevastu 2009. aastal sai Tartu abilinnapea Margus Hanson suurimat palka (783 220 krooni) kõigi Eesti linna-

peade ja abilinnapeade seast ning ta teenis 122 343 krooni ehk 18,51 protsenti rohkem oma ülemusest, reformierakondlikust linnapeast Urmas Kruusest. Isegi Reformierakonna peaminister Andrus Ansip sai vaid 7363 krooni enam.

Eelmise aasta palgaandmed pole veel avalikud, aga võime eeldada, et ka neljas aasta järjest saab kriminaalkorras süüdi mõistetud mees abilinnapeana töötades peaministriga ligilähedast palka. Kui tema ametialase kuriteo karistus oli 97500 krooni suurune trahv, siis Tartus abilinnapeana teenides on talle makstud vähemalt 331 502 krooni enam kui õiguskoulekale Kruusele.

Vello Järvesalu lahkumishüvitis ületas kuriteokahju

8. septembril 2010 mõistis Pärnu Maakohus AS-i Taastusravikeskus Estonia endise juhi Vello Järvesalu (REF) süüdi omastamises, dokumendi võlt-



REHEPAPPIDE ESINUMBER: Tartus on viie koruse kõrgune Andrus Ansipi valimisplakat sattunud Rehepapi restorani sildi peale. Foto Virgo Krube

simises ja võltsitud dokumendi kasutamises ning määras talle 154 500 krooni suuruse rahalise karistuse. Eelneva aasta sügisel maksis Estonia eelmine juhataja Maarika Koch Estonia vara omastamises süüdistatud Järvesalule lahkumishüviti- seks 783 947 krooni. Otsuse algatas linnavalitsuse poolt reformierakondlik abilinnapea Jane Mets ja see põhjustas erimeelsusi erakonnas ja Ahti

Kõo lahkumise volikogu esimehe kohalt. Tervisekeskus esitas Järvesalu vastu tsiviilhagi 460 000 krooni tagasi saamiseks, aga võime üsna lihtsalt arvutada, et lahkumishüvitis ületas kuriteoga tekitatud kahju. Need kaks näidet Tartust ja Pärnust tõestavad, et reformierakondlaste kuriteod maks- takse kinni maksumaksja rahadega.

Postimees teeb Keskerakonnale valimispropagandat

Lugege tänast Postimeest! Oleks tegu nagu Kesknädalaga, ehkki teisipäev. Keskerakonna valimise nimekirjast kirjutatakse nii- ja teistpidi ja kolmapäidi (18. jaanuari PM - Toim).

Kauni pildi rikub ära vaidmürgine proua Masso, kes on tõelises EKP KK propagandaosakonna salvas stiiis asunud ründama kõiki viimaseidki veel ajalehtedesse pääsenud sõltumatuid kommentaatoreid. Hävitada tuleb kõik, kel- lel võiks kahtlustada küljes olevat keskerakondlikku haisu. Hauast on välja kaevatud Kesknädalas ilmunud Soome dotsendi laip, mille avaldamise eest oleks Masso valmis Kesknädala ja Keskerakonna saatma otseteed Siberisse. Ometi ei vaevunud toona ükski teine Eesti väljaanne vähegi erapoole- tult kajastama selle vastiku dotsendi raamatu sisu. Ilmusid vaid kommentaarid, aga mitte ridagi teksti. Milleks meile allikad, kui parteikomitee annab juhtnõõrid?! Piisab proua Massost, kes hävitab talloid ja saared ning kupatab ka Keskerakonna oma lennukal nõialuual otse poliitpõrgusse. Demokraatiast pole enam Eestis lõhnagi. Postimees, miks rikkusite Keskerakonna reklaaminumbri proua Masso kohutava sisinaga?

Vaatleja sissekannet blogis „20 aastat hiljem“ 18. jaanuaril 2011



Ivi-Anna Masso

Ain Seppik: Riigikogust ei saa seaduseelnõusid osta!

Ma pole kaheksa aasta jooksul, mis ma Riigikogu kahes koosseisus olen olnud, kunagi vabas mikrofonis esinenud. Mõtlesin, et parem hilja, kui mitte kunagi.



Tulin siia selleks, et sedasama institutsiooni, kus me lõpetame, väga selgelt ja arusaadavalt sellest samast kõnetoolist kaitsta uskumatu rünnaku vastu, millega sai hakkama endine õiguskantsler (*Allar Jõks – Toim.*), kes väitis, et Riigikogust on võimalik osta mitte ainult seaduseelnõu, vaid koguni selle muudatusi (vist rääkis 63 tuhandest eurost või millestki sellisest – arv ei ole tähtis).

Ma tahan siitsamast kõnetoolist öelda kogenud ja juba nii eaka Riigikogu liikmena, et see ei ole Eesti Riigikogus võimalik! Miks ma tulin? Sellepärast, et seda öeldi siit kõnetoolist. See ei ole Eesti parlamendis võimalik. Kui keegi kuskil teki all, laua all, lausahtlil ja teab veel kus sellest on rääkinud, siis on see tema küsimus. Eesti parlament ei ole kunagi laskunud ja ei lasku selliste asjadeni, et siit oleks võimalik seaduseelnõusid osta.

Miks ma räägin täna sellest? Sellepärast, et inimene, kes seda väitis siit kõnetoolist, levitades kuulujuttu, on ikkagi Eesti endine õiguskantsler. Ta ei ole juhuslik ärimees. Teema on võimendunud, on võimendunud nähtavasti ka välispressis ja me peame väga selgelt aru andma, et selliste kuulujuttude levitamisel on kindlad eesmärgid ja eriti enne valimisi.

Teine asi – kui keegi ärimees kujutab tõepoolest endale midagi sellist ette (pärast rohket vägijookide tarvitamist võib seda ette tulla), siis on selleks õiguskaitseorganid. Siin ei ole tegemist ei erakonnaseadusega või muu rikkumisega, siin on tegemist kuriteoga! Kui see on olnud, siis tuleb sellest teada anda.

Ma kinnitan veel kord, Eesti parlamendis ei ole ei nüüd ega ole olnud varem ega hakka olema hiljem võimalik osta ei seaduseelnõusid ega seadusemuudatusi.

Allikas: Riigikogu stenogramm 17. jaanuaril 2011

Kas peale valimisi jätkam

Koos Riigikogu valimiste väljakuulutamise ja saabunud aeg otsustamiseks, kuidas edasi minna. Ega valikuid palju olla saagi, sest poliitilisele maastikule on alles jäänud ainult kolm-neli parlamendikõbulikku erakonda. Milliseid valikuid siis meile pakutakse?



KAAREL PÜRG
Jõhvi valla-
volikogu
esimees

I – Jätkata sama meeskonnaga ja samas stiilis (RE + IRL)

Selle variandi pooldajad omavad häid töökohti ja on materiaalselt kindlustatud. Seega eluga rahul. Sotsiaalvaldkonna toetuste kärpimine või pensionide külmutamise ei lähe neile korda. Enamasti linnaelanikena ei huvita neid, kust ja milliste meetoditega leitakse raha riigi toimimiseks maal. Valijad, kes pooldavad õhukest riiki. Neile

sobib kehtiv maksusüsteem, millega kaasnevad nõrk kontroll, augud seadusandluses ja suhteline vastutamatus. Nad kardavad valitsuse vahetumist, sest see võib tuua ettearvamatud muutused nii nende ellu kui äritegevusse. See aga tähendab hirmu kaotada aastatega kättevõidetud positsioonid ja privileegid. Tegemist pole rumalate inimestega, mistõttu nad suhtuvad pragmaatiliselt neile riigi poolt võimaldatud suurtesse

soodustustesse, andes endale aru, et miski pole igavene.

II – Jätkata uue meeskonnaga ja enam-vähem samas stiilis (RE + SD)

Selle variandi pooldajad teavad, et lõpmatuseni ei saa kesta ühe ja sama valijagrupi eest võitlevate "partnerite" koostöö. Ühel hetkel ootab praeguseid koalitsiooni-kaaslast vältimatult ees kas ühinemine, lahkuminek või nõrgema allaneelamine. Ei ole välistatud, et juba nüüd tuleb ühel võimuerakonnal maanduda opositsioonileeris koos kõigi tagajärgedega. Stsenarium on võimalik ainult sel juhul, kui Reform võidab valimised ülivõimsalt ja sotsid demmid rahuldavad noorema venna tänamatu positsiooniga. Ehk nad pole unustanud varasemaid ülepardaheitmisi koos 5% piiril balansseerimisega. Igal juhul oleks selliselt koalitsioonilt oodata ainult kosmeetilisi muudatusi, mis muidugi täielikult rahuldab Reformi valijat. Sotsiaaldemokraatide valijal, olgu ta siis ametiühingutegelane, haritlane, endine rahvaliitlane või töötu, jääks halva mängujuures head nägu teha.

III – Jätkata uue meeskonna ja kompromissidega (RE + K)

Ka see variant pole uus, olles juba kahel korral leidnud kasu-

tamist. Kõik ei sujunud küll ilma tõrgeteta, kuid toimus päris hästi. Tegemist on kahe enam-vähem võrdväarse partneriga, kes olid sunnitud koostöö nimel kompromisse otsima. Pensionärid peaksid hästi mäletama võimsat pensionitõusu, mille sarnast nende silmad polnud näinud enne ega ilmselt enam ka ei näe. Selle nimel tuli loobuda astmelisest tulumaksust. Teisest küljest koguti pensioni- ja haigekassa-reservi arvestatavad varud, mis praeguse võimukoalitsiooni kärpe- ja eurokirve all on haihtunud. Takistuseks koalitsiooni sünnile saab tõenäoliselt Reformipartei reetlikkus, kes kaks korda pärast valimisi pole oma seniste partneritega jätkanud. Huvitav, et selles koosluses pole Reformi valijat häirinud fakt, et reformistidel pole mingeid teeneid riigi taasiseseisvumises. Seda agaramalt levitavad nad oma partneritest kuulujutte ja esitavad hiljem alusetuks osutunud süüdistusi.

IV – Jätkata uue meeskonnaga ja täiesti uuel kursil (K + SD) + IRL?

See variant oleks pärast parempoolsete pikaajalist laiumist meie riigile hädavajalik ja mõjuks värske tuuleilina kopitanud õhustikus. Kui mujal demokraatlikes maades on asjade selline käik iseenesest mõistetav, siis meie kallutatud

Eetris saade TeleTallinn



Kolmapäeval,
26. jaanuaril kell 19.30

Tallinna Televisiooni kanalil ja telekanalil TV 14 järjekordne otsesaade TeleTallinn.

Tallinna Pressikeskuse stuudios on Tallinna linnapea Edgar Savisaar ja abilinnapea Taavi Aas.

Milline on lumetõrjetööde seis, kas kevadeni raha jätkub? Linna tarbijakaitseteenistus käib iga päev hinnakontrolli reididel. Miks? Kelle süül või mille tõttu on hindu tõstetud? Kes vastutab äkiliselt tõusnud soojahinna eest? Miks on linnale vaja Mupot? Kes ja miks on vastu?

Tänavaküsitlusest selgub, mis on linlasi alanud aastal hindade tõusu juures kõige enam ehmatanud. Nagu ikka, oodatakse saate ajal telefoniküsimusi ka vaatajailt.

Saatejuht on Mari Torga. Kordus kanalil TV 14 pühapäeval, 30. jaanuaril kell 20.45.

Seeniorid kohtuvad Kalev Kallo ja Deniss Boroditsiga

Laupäeval, 5. veebruaril kell 12.00

Haabersti Vaba Aja keskus (Ehitajate tee 109/2A)

kohtub seenioride klubi "Keskpäev" Riigikogu liikme Kalev Kallo ja Tallinna abilinnapea Deniss Boroditsiga. Külla tuleb Tallinna Võru Seltsi naisansambel "Liiso"

Klubi juhatus

Info telefonil 655 00 80 ja 53 337 360

Margi Ein: Looduse kapriis

Inimene on oma hoiakutes mitmepalgeline ja paradoksaalne. Küll igatseb ta valget lund, kirub „musti“ jõule või porist vastlapäeva. Kui tänavu näitab end meile klassikaline põhjamaine talv, on seegi põhjustanud kodanikes nurinat. Miks küll nuriseme? Kuid omavalitsused ja riik peaksid muidugi tuiskude ja tormidega paremini toime tulema.

MARGI EIN
Põltsamaa linnavolikogu esimees,
Põltsamaa vallavalitsuse ehitusnõunik
Keskerakond

Novembris elasime üle suure lumelaine. Sellele järgnes torm Monika. Joulude eel üllatas lumetorm, mis kandis „Tuulest viidud“ peategelase Scarleti nime. Mõnigi jumaliku looduse saatanlik kapriis võib veel ees olla.

Vald püüab, riik takistab

Tugev sadu, tuisk ja torm loovad maal argielule tõsiseid takistusi. Liiga paks lumekiht ja hanged ei lase õigeaegselt kodust välja pääseda, emal-isaal jääb tööle ja lastel kooli minemata. Sihtkohta ei pruugi planeeritud ajal jõuda sotsiaaltöötaja, perearst, postiljon vm oluline ametnik. Välistatud pole oht varale või isegi elule – siis,

kui sündmuspaigale hilineb politsei-, pääste- või kiirabi-auto.

Väiksemaid või suuremaid ebamugavusi ja riske põhjustavate olukordade kõrvaldamiseks otsivad inimesed abi kõige lähemalt – kohalikust omavalitsusest. Valla- või linnavalitsuse juhid või spetsialistid on oma tegutsemispiirkonnas kõigile hästi teada ja pälvunud usalduse. Omavalitsused on kohustust luua edukalt toimiv ja turvaline elukeskkond võtnud piisavalt vastutustundlikult. Suuremate sadude ja tormide ajal on omavalitsusjuhid ööpäev ringi valmis vastu võtma abivajajate ja hädasolijate teateid ning suunavad sahad esmalt sinna, kus lood kõige hullemad.

Valdade-linnade rahalistel vahenditel on paraku piirid, mis on tingitud riigi poliitikast, mille suuniseks on suuresti kohaliku rahakotissu kokkutõmbamine. Kui 2008. aastal

eraldati kohalikele omavalitsustele teede suviseks-talviseks hoolduseks, remondiks ja ehituseks 700 miljonit krooni, siis 2010. aastaks oli see summa vaid 178 miljonit krooni. Eelmise aasta aprillis taotlesid üle-eestilised liidud veebruaritorni tagajärgede likvideerimiseks täiendavalt 70 miljonit krooni. Taotlus lükati tagasi. Alanud aasta riigieelarves eraldati linnadele ja valdadele täiendavalt vaid 20 miljonit krooni (kokku 198 miljonit). Paljudel omavalitsustel on see raha juba 2010. aastal ette kulutatud.

Lumekoristuseks 2000 krooni kilomeetrile

Praeguste arvestuste järgi selgub, et tormi Monika tagajärgede kõrvaldamiseks ja edaspidiseks teehoiuks kulutati keskmiselt 2000 krooni kilomeetrile. See tähendab, et oleks pidanud veel lisama üle 45 miljoni krooni. Ansipi valitsus eraldas reservist kohalikele omavalitsustele ainult 15 miljonit krooni (sh Põltsamaa linnale 75 tuhat ja Põltsamaa vallale 45 tuhat krooni). Lähtudes sellest, et juba 2010. aasta alguses kulutasid omavalitsused teehoiuks ligi kolm

korda rohkem vahendeid, kui neile terveks aastaks eraldati, oluks esmane vajadus (ilma jõulutormita) teehoiuks täiendavalt minimaalselt 90 miljonit krooni.

Valuküsimused ja raskused neist jagusaamisel tugevdavad omavalitsuste ühistegevust. Eesti Maaomavalitsuste Liit taunib keskvalitsuse suhtumist ja saamatust, mille tulemusena ei arvestata omavalitsuste tehtavate tegelike hädavajalike kulutustega. Ei peeta miskiks läbirääkimistel kohalike eelarvete üle saavutatud kokkuleppeid.

Eesti Maaomavalitsuste Liit nõuab oma pöördumistes valitsuse poole kõigile omavalitsustele vahendite eraldamist riigiteedel lume koristamiseks ning täiendavate vahendite eraldamist kohalike teede hoiuks vähemalt 90 miljoni krooni ulatuses, et katta erakorraliste lumeoludega tekkinud kulutused.

Riik võiks olla partner!

Erakorralised talveolud ajendavad aga lööma mõnegi inimlikuma mõra bürokraatiase. Nii algatas Riigikogu Keskerakonna fraktsioon eelnõu, mille

e vanaviisi või uutmoodi?



ühiskonnas ummistaks kõikide kõrvu järgnev ultraliberalistide hädakisa. Seni piiramatut võimu ja karistamatust nautinud valgetel jõududel tuleks orienteeruda ümber tõelistele euroopalikele väärtustele, mida seni ülbelt on ignoreeritud. Seni ei pea ükski arvamus-

küsitlus vasakpoolset koalitsiooni lähemas perspektiivis võimalikuks, sest äkilist kurvi ei pooldata. Samm-sammult toimides võiks kaasata IRL-i. Isamaaliitlased võiksid Reformi väikevennana teada, et praegusel kursil jätkamine ähvardab neid hääbumisega.

Õukonnameedia populaarsusprotsentidele vaatamata on valija tüdinud ühe partei pikast domineerimisest. Seda enam, et praktikas ootab meid Euroliidu vaesema venna roll, kusjuures lubatud Euroopa esiviisikusse jõudmist ei paista. Kammutub järjest raske-

maks veenda valijat, et kõigis hädades on süüdi Keskerakond ja Savisaar.

Äkki see uus pakutav meeskond julgeb tegutseda kogu rahva heaks, mitte ei toeta meeletult ainult neid, kes riigi abi üldse ei vaja.

Me olevat hästi hakkama saanud?!??

Pealkirjaks valitud lause pärineb Andrus Ansipilt ja pole öeldud eile, vaid jupp aega varem – kriisi kõrghooajal. Kuna nüüd on tekkinud lootus, et hakkame lõpuks ometi august välja ronima, siis on aeg ka vastata küsimusele, kui hästi me ikkagi oleme hakkama saanud.

OLEV RAJU
Majandusekspert

Hästi-halvasti on loomulikult suhtelised mõisted, millel on mõte vaid võrdluses millegagi. Loogika ütleb, et väita head hakkama saamist võime juhul, kui Eesti on suutnud toime tulla vähemalt ühega alljärgnevatest.

Vale nr 1

Majanduslangus (ja teised kriisi negatiivsed ilmingud) Eestis osutusid väiksemaks EL keskmistest. Statistika näitab igatahes vastupidist. Eestist (2008 -5,1%, 2009 -13,9% ja 2010 I kvartal veel -2,6%) veidi suurem oli koguprodukti langus vaid Lätis, tsipa väiksem Leedus. Teistes riikides on langus olnud juba märksa väiksem (neist suurim Iiri 2008 -3,5% ja 2009 -7,6%). Võimalik, et mõnes, eelkõige Kreekas (2008 +1,3%, 2009 -2,3% ja 2010 prognoos -3,0%), aga ka Rumeenias ja Bulgaarias, see kestab veel jupp aega, kuid vaevalt summa ületab Eestit. EL keskmine langus (-4,2%) aga oli Eestist palju väiksem; parimad riigid nagu näiteks Poola on aga kogu aeg olnud plussis. Teiseks kriisi suurust iseloomustavaks üldtunnustatud näitajaks on tööpuudus. Tooksin ära suurima tööpuudusega riigid oktoobris 2009 ja juulis 2010 (hilisemad andmed on „auklikud“) EL keskmine oktoobris 2009 oli 9,4%, must nimekiri: Läti 19,9%, Hispaania 19,0%, Leedu 15,9%, Eesti 15,6%, Sloveenia 13,8%, Iiri 13,0%. Siis tuleb suurem vahe. Juuni 2010 oli EL keskmine 9,6%. Must nimekiri: Hispaania 20,2%, Läti 19,4%, Eesti 18,6%, Leedu 18,%, Slovaki 14,4% ja Iiri 13,7%. Mõnes riigis, näiteks Saksamaal, pole tööpuuduse kasvu kriisiperioodil olnudki.

Vale nr 2

Majanduslangus Eestis oli küll suurevõitu, kuid hästi lühiajaline. Kahjuks pole see olnud nii. Täna seisuga võime väita, et SKP oli miinuskärgiga Eestis 9 kvartalit, enamikus EL riikides 4?6 kvartalit. Meid „lõõb“ selle näitajaga Läti, kus selle aasta II kvartal oli miinuses (III andmeid veel pole) ning ilmselt ka Kreeka, kus langus algas hiljem, aga tõusu pole veel näha; võimalik et ka Iiri ja Rumeenia, kus ka langus jätkub. Pole me Euroopas heas nimekirjas ka selle näitaja alusel. Värgi kummitab laul „Viis viimast“.

Vale nr 3

Majanduslangus oli väiksem kui varasemate kriiside ajal. Maailma rängimaks majanduskriisiks on 1929.-1932. aasta Suur Depressioon. Selle aja statistika Eestis oli teistsugune kui praegune, ka oli majandussituatsioon erinev. Seetõttu ei tahaks nende andmete võrdlust küll absolutiseerida, kuid vahed on nii suured, et räägivad siiski selget keelt. Mitte just kõige soliidsemad allikad räägivad, et neil aastatel vähenes Eesti kogutoodang umbes 5%. Põllumajandustoodang, mis oli sel ajal ülioluline, aga isegi kasvas. Vahe praeguse summaarse miinusega üle 23% on igatahes selge. Maksimaalseks töötute arvuks pakuti sel perioodil 16 000 (Mitte 160 000!) Võrreldes praeguse arvuga, millele tuleks lisada veel need kümned tuhanded, kes otsivad tööd välismaalt, on vahe igatahes suur. Isegi kui arvestada talumajanduse dominantide sel perioodil, ei ole pilt mitte praeguse kriisi kasuks. Ka kriisi kestus oli siis lühem. Tänu president Pätsi energilistele abinõudele suutis Eesti selle ületada vähem kui 1,5 aastaga. Täpset statistikat, mis võimaldaks anda andmeid kvartalit täpsusega, sellest perioodist leida ei õnnestunud. Aga ajalehtede kirjutised lubavad kindlalt väita - mitte üle 1,5 aasta.

Vale nr 4

Me kasutasime kriisi aega ära uue tõusu eelduste loomiseks. Mitmed riigid seda tõesti tegid. Näiteks Rootsis tutvustati mulle suurt ja põhjalikku uurimust, mis erialadele on parim koolitada töötuks jäänuid nii, et see tagaks Rootsi maksimaalse arengu ka 10 aasta pärast. Meil? Pole nagu kuulnud sellistest perspektiivsetest ja sisukatest kavadest. Anekdootlikult kõlab 2009. aasta algul ühe minu tuttavaga juhtunud lugu. Ta koondati klientuuri vähenemise tõttu SPA-st massööri kohalt. Tööhõiveametis pakuti talle ümberõpet, ja kui ta küsis, kelleks, siis esimesena pakuti – massööriks. Seal lihtsalt olid vanad andmed SPA-de kiire kasvu perioodi vajadustega. Küll aga võib nõustuda äriliidrite (Neivelt, Vare jmt.) seisukohaga, et Eestis jäid kriisiaegsed positiivsed struktuurinõuded väikeseks. Loomulikult saab spekulatsioonide näitajate ümber nagu eelarve tasakaal, välisvõlg, inflatsioon, maksebilanss jne. Kuid makromajanduslikud koolkonnad ei pea neid üksmeelselt majanduskriisi suurus iseloomustavateks näitajateks. Kas üldse mitte või dominantsest.

Järeldus on küllaltki valus – me ei ole majanduskriisiga hästi toime tulnud. Majanduskriis Eestis (ka sarnast majanduspoliitikat viljelevates Lätis, Leedus ja Irimaal) on osutunud märksa pikemaks ja sügavamaks kui EL keskmiselt. Milline on siinkohal objektiivse situatsiooni, juhuse, majanduspoliitika ja valitsuse osa (kes kriisi perioodil mitte ei elavdanud majandust, vaid kasutas klassikalisi majanduse juhutamise võtteid), on muidugi omaette küsimus.

e aitaks ületada hooliv riik



Margi Ein ütleb, et praeguste arvestuste järgi kulutati tormi Monika tagajärgede kõrvaldamiseks ja tehoiuks keskmiselt 2000 krooni kilomeetrile. See tähendab, et oleks pidanud veel lisama üle 45 miljoni krooni. Valitsus eraldas reservist kohalikele omavalitsustele aga ainult 15 miljonit krooni (sh Põltsamaa linnale 75 tuhat ja Põltsamaa vallale 45 tuhat krooni). Sellest jäi ilmselgelt vajaka, ning kevad on alles kaugel. *Arhiivifoto*

eesmärk on võimaldada põllumajanduses kasutatavas masinatsioonis tarvitada erimärgistatud kütust, kui tegemist on teehooldustöödega. Kütuse hindu võrreldes muudaks selline mõistlik järeleandmine lumetõrje peaaegu poole odavamaks. Omavalitsustele, kes kannavad suurimat finantskoormat talvistel töödel, oleks see oluline kergendus. Väga paljud vajaliku tehnika omanikud oleksid nõus rasketes ilmaoludes vallale appi tulema.

Põltsamaa vallas lükatakse vallavolikogu otsusel valla kuludega puhtaks ka erateed. Igapäevast lumekoristust kureerib Põltsamaa Vallavara juhataja tõsine maamees Valev Uus.

Kiitus kõigile majaomanikele ja hoonete valdajatele, kes suursadude ajal ise kiiresti lumelabidat tööle rakendavad! Mõnikord on aga loodus sedavõrd tujukas, et tema tempude tagajärgede likvideerimiseks kodupaiga võimude otsustamistest-tegutsemisest ei piisa, mistõttu koostööpartneriks on senisest enam tarvis jõulist ja oma elanikest hoolivat riiki.

Tõestus Riigikogus! IRL hääletas tasuta kõrghariduse maha

2009. aasta teise lisaeelarvega toetasid Reformierakonna, IRL-i ja Roheliste saadikud kärbet, millega võeti juba ülikoolis õppivatelt ja õppelaenu võtnud üliõpilastelt ära võimalus saada õppelaenu hüvitist juhul, kui peale õpingute lõpetamist asutakse tööle õpetajana või mõnes muus riigiametis. Tänavu 20. jaanuaril Riigikogus arutusel olnud õppelaenu hüvitamise taastamine hääletati Reformierakonna ja IRL-i hääletage otsustavalt maha

„Noored läksid heas usus ja õiguskindluse printsibile tuginedes kõrgharidust omandama, teades, et teatud ametikohtadele tööle asudes maksab riik nende eest võetud õppelaenu tagasi. Koalitsiooni 42 häälega opositsiooni 32 vastu menetlusest välja arvatud otsus pettis järjekordselt noori inimesi,“ kommenteeris hääletustulemust Riigikogu asepeiker Jüri Ratas.

Valitsuse teerull sõitis noortest üle

Temasõnul on päevselge, miks Riigikogu maine rahva silmis madalseisus püsib. „Selle asemel, et opositsiooni esitatud seaduseelnõusid edasi menetleda, arutada, vajalikke muudatusi teha ja siis langetada otsus vastuvõtmise või tagasilükkamise kohta, lastakse valitsuse teerull neile kohe peale,“ sõnas Ratas.

Riigikogu liige ja endine haridusminister Mailis Reps ütles, et õppelaenu hüvitamise taastamine olnuks suur samm, liikumaks tasuta kõrghariduse poole. „Veel hommikul lootsin, et IRL-i saadikute südametunnistus ei luba neil opositsioonist ja üliõpilastest teerulliga üle sõita – paistab, et olin neist liiga heal arvamusel,“ märkis Reps. Ta sõnas, et IRL-i suureks valimislubaduseks on tasuta kõrgharidus, kuid nüüd näitasid nad selgelt kogu Eestile, kuidas oma sõnu süüa ja lubadusi tagasi võtta.

„Keskerakond on üliõpilaste poolel ning nõuab endiselt õppelaenu hüvitamise taastamist ning liikumist tasuta kõrghariduse suunas. Õnneks saavad märtsikuistest valimistel üliõpilased ja noored näidata, mida nad valitsusparteide mõnitavast suhtumisest arvavad – nad ei taha end esindama katteta lubadusi jagavaid saadikuid,“ ütles Reps.

Keskerakonna Noortekogu esimees Raivo Tammus märkis, et IRL-i valimislubadus on tasuta kõrgharidus, kuid hoolimata sellest hääletas IRL koos Reformierakonnaga õppelaenu hüvitamise taastamise eelnõu menetlusest välja. „See on IRL-i poolt sulasolge rahva petmine! IRL tõestas, et ollakse vaid Reformierakonna puudel, kes alandlikult kõiki korraldusi täidab,“ ütles Tammus. „Reformierakonda jälgides ma ei imesta, et trikke tehakse, kuid IRL võiks ometi nii palju austust noorte vastu üles näidata, et nende soov veidi kaaluda. Alati ei saa pageda vabanduse taha, et koalitsioonileping ei luba, ja kui ei lubagi, siis on järelikult kehv leping ning tuleb kas uus teha või parem partner otsida,“ sõnas Tammus nõrduvalt.

Noored nõuavad õppelaenu hüvitamise taastamist

Keskerakonna Noortekogu Akadeemiline Ühendus (EKNA) viis läbi kõrgharidusteemalise küsitluse 2.-4. detsembril Teeviida infomessil, millele vastas 771 gümnaasiumi lõpetajat.

Küsitlusest selgus, et üle 88 protsendi gümnaasiumi lõpetajatest toetab tasuta kõrgharidust, 10% toetas praeguse süsteemi jätkamist ja 2% vastanustest tasulist kõrgharidust. „Õppelaenu hüvitamise taastamine on üliõpilastele väga oluline ning esimene samm, jõudmaks tasuta kõrghariduse kehtestamiseni Eestis,“ ütles EKNA esimees Urmo Saareoja. Tallinna Üliõpilaskondade Ümarlaur (TÜÜL) endised esimehed märkisid aga oma 21. jaanuaril avaldatud avalikus pöördumises, et va-

litsuskoalitsioon on unustanud need tudengid, kes jäävad õppelaenu hüvitamise kaotamise ning uue õppetootuste süsteemi loomise perioodi vahele.

„Kurb, kui erakonnad, kelle valimislubadused on tasuta kõrgharidus, ei taha ega suuda võtta seisukohta ja langetada positiivset otsust üliõpilastele niivõrd tähtsa ja vajaliku toetuse taastamise puhul,“ märgitakse pöördumises. Selle autorid soovivad juhtida valijate tähele-



Ratas

panu Riigikogu liikmetele, kes ei pea millekski õiguskindluse ja õiguspärase ootuse printsiipe ega soovi kodanikuühendustega koostööd teha.

Tuletatakse meelde, et saadikutele on võimalus seadust muuta ning taastada õppelaenu hüvitamine neile, kes võtsid laenu enne 30. juunit 2009.

„Ootame valitsuserakondadelt konstruktiivseid lahendusi ja avalikku debatti tollaste otsuste üle. Leiame, et õppelaenu hüvitamine tuleb taastada. Hetkel on sõnu palju, kuid tegusid vähe,“ märgivad TÜÜL-i endised esimehed Getter Tiirik (esimees 2008 – 2010), Jaanus Riibe (2007 – 2008) ja Lauri Läänemets (esimees 2006 – 2007).



Reps

Keskerakonna Noortekogu peasekretär Jaanus Riibe avaldas toetust Eesti Üliõpilaskondade Liidule, mille liikmed jätkavad võitlust õppelaenu hüvitamise taastamise eest.

„Selle hääletustulemuse valguses ei saa enam ühtegi IRL-i avaldust kõrghariduse teemal tõsiselt võtta. Isamaa ja Res Publica Liit hääletas 20. jaanuaril tasuta kõrghariduse maha,“ lõpetas Riibe.

Kokkuvõtte tegi Indrek Veiserik

Contra: „Oleksin julge

Contra (kodanikunimi Margus Konnula)

Sündinud Võrumaal Urvestes 22. märtsil 1974. aastal agronoomi ja raamatupidaja pojana, õppinud Urveste Algkoolis 1981–1984, Kuldre 9-klassilises koolis 1984–1989 ja Antsla Keskkoolis 1989–1992. Sõjaväeteenistuses Eesti piirivalve Piusa kordonis 1993–1994. Töötanud 1994. aastal kuu aega inglise keele õpetajana Kuldre koolis, seejärel postiljonina Urvestes, aastail 1996–1999 oli Urveste postiuul. Hiljem vabakutseline kirjanik ja stsenarist. Toimetas Urveste Valla Lehte 2004–2008. Tartu Noorte Autorite Koondise (NAK) liige aastast 1997, Eesti Kirjanike Liidu liige aastast 1997. Contra kirjutas 2010. aasta suvel Keskerakonna tellimusel näidendi „Maatamees“, mille esietendus oli 16. jaanuaril erakonna valimiskonverentsil ja kolm jätkuendust eelmisel nädalal Tallinna erinevaid kultuurikeskustes. Kesknädal palus Contralt intervjuu.



olid nõus mu käest autogrammi võtma alles siis, kui said teada, et ma ei ole Keskerakonda astunud. See oli lahe, mõnus mõelda, et vähemalt neid kahte tädi ei pane minu näidend Keski poolt hääletama.

3. Kas Urveste kandis liigub ringi palju maatamehi? Räägi, kuidas ilma maata eestlased teie kandis eluga toime tulevad.

Vaesem rahvas ilmselt ei ihkagi maad väga omaks saada, kui neil niigi lubatakse seal peal elada, ehk kõige teravam probleem maaga on just neil, kellel on niigi kõige rohkem maad. Ehk siis põllumajandusega tegelejatel. Maatükkide (kasutusvalduste) jagamine talunikele on vallas üks suuremaid tüliõunu olnud, mis põhjustas isegi mitmel aastal traditsioonilise ümber Uhtjärve jooksu ärajäämise.

4. Oled rohkem tuntud luuletajana ja laulutekstikirjutajana. Mitmes näidend see Sul oli? Kas on kavas veel midagi suuremat (lavale, raamatut?) kirjutada?

Raamatuid tuleb veel kindlasti, ennekõike luuleraamatud, aga tasapisi proovin midagi romaani või vähemalt jutustuselaadset ka valmis saada. Näidendeid olen teinud vähe, A. Le Coqile sai tehtud üks Tartu õlleajaloo, lastele on üks võrukeelne „Mõmmi-Piitrest“, Kivirähu ja Rahmaniga kolme peale „Kõrts“. Omal ajal sai Urveste näitetrupile mõned tüki kirjutatud, värskeim neist „WC põllu veeren“, mille kirjutasin Urveste seltsimaja uue WC avamise puhul. Ühe noortepärase tükiga võtsin kunagi näidendi-voistlusest osa, aga sellest pole keegi kinni haaranud, näitemänguagentuuris peaks ta olemas olema.

5. Mis arvad, kas praegu märgitakse teatrilavadel piisavalt etendusi kaasaegsete Eesti autorite sulest ja kaasaegsete eestlaste elust? Kas peale Kivirähi tuleb veel mõni nimi meelde?

See on põnev küsimus, tundub, et tõesti teatrid armastavad rohkem ajalugu ja klassikat kui tänapäeva. Aga näidendivoistlusel valiti just tänapäevaseid ja realistlikke etendusi paremate hulka, kahjuks pole täpsemalt nendega kursis. Ega üldse teatriga, aga tavaproosas kirjutatud teoste põhjal saaks kindlasti nii mõndagi lavastada. Esimesena tuleb meelde Peeter Helme „September“ tänapäevasest inimlikke väärtusi kaotavast kontoriametnikust, mille lugemine võttis ikka judina ihule. Pisut sarnast inimitüüpi, ehk küll mõnevõrra rumalamat ja tänu sellele pohhuistlikumat, esindab minu meelest ka meie kõigi poolt armastatud Sotsiaalse Sidususe Minister.

6. Kas Eesti elu on liiga tõsine? Mida teha, et nalja oleks rohkem – räägitakse, et inimese eluga tõuseb, kui ta on paremas tuju?

Nalja on palju, kui huumorisoon on olemas. Blogimaailmas leiab nii mõndagi, teles on „Pehmed ja karvased“, olid „Riigimehed“, „Tujurikkuja“. Kuuldavasti on taas uus huumoriajakiri tulemas. Palju nalja olen saanud ka Tõlliste valla lehest, kus üks peamisi kirjutajaid suudab moodustada nii pööraseid lausekonstruktsioone, et loed ja oled naerust kõveras. Omaette „naljandusharu“ on naljad Edgar Savisaarest. Selles mõttes on Edgar vähemalt sama kõva mees kui Lenin või Brežnev. Nagu igas žanris, on ka siin nii pärleid kui ka huupilahmmist, aga ma ei usu, et ükski nähtus Eestis saaks nii palju tasuta reklaami kui Edgar Savisaar.

7. Millal Sa lähed ära Riigikogusse? Praegu ju sinusugused vabamehed lähvad kõik reas?

Ma ei pea ennast heaks maailmavaate peale läbirääkijaks. Usun, et praegu veel leidub kandidaate, kes saavad minu asjade eest paremini seista. Aga poliitikast päris mõõda vaadata enam ei saa, kuidagimoodi olen ma ikkagi sellega seotud. Valima lähen kindlasti ja väljendan oma arvamusi ka teiste kanalite kaudu.

Esimestel valimistel hääletasin muide rohelistest poolt, Ege Hirv oli vist kandidaadi nimi, korra hääletasin ka praeguste rohelistest poolt, nüüd ilmselt pöördun sotside juurde tagasi.

Mulle meeldib, kui ma ei pea enda poliitilisi eelistusi varjama, saan aru, et paljud Keskerakonda kuulujad häbenevad seda. Hindan väga inimesi, kes on uhked selle üle, et Keskerakonda kuuluvad (meeldimine ei tarvitse sellega kaasneda). Nad on õiges kohas. Seda, et nõrgema otsustusvõimega

Üritused Tartus

Laupäeval, 29. jaanuaril kl 13.30
saavad Ülikooli 12 kohvilauas kokku seniorid.

Teisipäeval, 8. veebruaril kl 17
Keskerakonna Tartu piirkonna infokoosolek
(Ülikooli raamatukogus, Struve 1, ruum 243).

„Nud lavale kummardama minna küll!“



EESTIMAAST ON SAANUD ERAMAA: Paremt peosoline Maatamees Henrik Normann, eramaalane Elbe Kuuspalu, noored Ah Siret Kotka ja Oh Raivo Tammus. Etendused pealinna kultuurikeskustes möödusid menukalt.

Fotod Keskerakonna arhiivist

Esta Simakova



Karin Tammemägi



Erika Reinaru



inimesi oma parteisse meelitatatakse, on muidugi igas parteis, aga Keskerakonnas torkab see kõige rohkem silma. Võib-olla ka tänu meediale, kes Keski tegemisi erilise hoolega kajastab

8. Mis on see Eesti Nafta, millega me kõik rikkaks saaksime? (Toimetusest – sellest küsimusest saavad eriti hästi aru ainult need, kes on etendust „Maatamees“ näind.)

Mulle tundub, et ajupotent-

siaal, teaduslikud saavutused, innovatsioon ehk spungiot-simine, IT-lahendused. Teisest küljest ka kama ja Kaera-Jaan. Ehk siis kultuur. Samas kultuuripealinna aasta kipub näiteks lugemisaasta kõrval, mis just lõppes ja vähemalt minu uuesti raamatute juurde tõi, siiski väga lahjaks jääma. Ilmselt kaadriküsimused varjutasid sisulisi küsimusi.

9. Kuidas jäid rahule Keski teatritrupi lahendusega? Normanni Henrik oli ju

väga hää, lavastaja ja peaosatäitja? Sa ei julge ometi öelda, et põln?

Pean vist kõiksepealt endale tuhka pähe raputama, et kirjutasin liiga pika tüki, mida pidi lühendama, laulud välja jätma, need olid üsna olulised süžeed siduvad detailid. Mõningate asjade mõte ei tulnud etenduses minu jaoks välja. Aga oli piisavalt häid üllatusi ka, mis tekitasid vaimustustki. Nii et oleks julgenud lavale autorina kummardama minna küll.

Näitlejad olid kõik veenvad, Riisalu ilmselt mängiski ennast, Normann on vigurite ja nägude tegijana ikka tuntud headuses, tooksin välja eraldi südantlõhestava osa, mille peale saal kuidagi erilisel vaiksuseks jäi, traagikuna polegi teda varem näinud

10. Kuidas Sa seal Lõuna-Eesti kuplite vahel kasvasid nii naljarikkaks inimeseks? Mis õpetust jagasid Sulle vanemad, vanavanemad, õpetajad?

Eks nad püüdsid minust ikka korralikku kodanikku kasvatada. Aga olen mõelnud ka enda lapsepõlve peale, et olin küllalt hea kiusamisobjekt, vastu hakata eriti ei osanud, eks siis pidin endale sobiva kaitsevahendi välja töötama. Ja selleks sai nali.

Küsimused esitasid Urmi Reinde ja Indrek Veiserik

Osavõtja kommentaar

Maatamees ehk Eesti Jõmm

Tõepoolest, eriline eesti Jõmm-karakas, kes ei näe mitte midagi muud kui vaid tükki vaba maad, mille endale saaks krabada. Isegi naise ilu, mida pakuvad talle küllaga nii Džinina kui Tütarlaps, ei pane mähakat leebuma. Ikka vaid maa, kivid ja naelad. Nisugust tuhajuhaniit ongi Spekulandil, Ametnikul või Maakeril kerge ninapidi vedada. Lausa piinlik hakkab. Eriti siis, kui saal taipab, et neid juhmaridist Maatamehi on ju kõik kohad meil täis. Ahneid ja lolle, juhme, kuid agaraid. Ega autor siis ilmaaegu pane Diktorigi jutustajale sõnad suhu, et kõik, mis laval toimub, juhtub ühes maakonnas, loo-duslikult kaunis kohas, ühe päris tavalise eesti mehega.

Mul on siiralt kahju, et seda tohmani osa peab mängima tundepeen huumorimees Henrik Normann. Aga ega roll meest ei riku. Peosaline on hiilgav! Terve tunni järjest laval ja suud ei saa hetkekski kinni, nii tihe on autori tekst. Stseen Uuriva Ajakirjanikuga on juba meediat vihastanud, sest nõnda elutruult pole sulle-peast lugu imevat leheneegrit meil laval veel näidatud. Noormehe Oh ja Tütarlapsel Ah jääb vaid üle hüüda, kui kogu seltskond Jänese ja Kajakaga lõpetades üle lava veerenud. Kõik täpselt nii, nagu igal õhtul telekast lahkelt pakutakse. Isegi üks Eramaalase lagunenud laip jäetakse järve ligunema. Jube lugu! Teatri direktor Karin Tammemägi ju teab, et jube. Nii julgustabki ta enne etenduse algust publikut: leidke endas julgust naerda nii enda kui ümbritseva üle.

Sest see kõik on meie endi elu, Urvastest nähtuna. Tõeline eesti ahnus. Saaks ühe nafta puuraugu ka veel endale, mis siis viga! Aga näed, ei saa. Ka see pannakse pihta. Kõik läinud: maja, maa, naine, raha, nafta, naelad. Kajakas jättis ka maha. Lõpp.

Ja kui nad kõik sellel rikkal maal veel surnud pole, siis elavad nad oma suures rikkuses vaeselt edasi!

*Lavalise tervitusega
Diktor Lenk*

Heimar Lenk Marta Raadios



laupäeval. 12.00,
esmaspäeval. 15.15

Kuhu lähed, Eestimaa?

Põlva Raadio 100,7
MHz või Internetis



Tallinn 10130
Toom-Rüütli 3/5
www.kesknadal.ee

Valija, ole ettevatlik!
Kui annad hääle selle erakonna või üksikandi-
daadi poolt, kes Riigikogusse nagunii sisse ei saa,
võidab Sinu hääle endale valimiste võitjaerakond!

Natuke soola ja pipart Moskva olümpia Pirita purjeregatile

Dmitri Bruni meenutused Pirita olümpia-purjeregati ehitamisest väärivad ikka ja jälle toomist rahva lugemislauale. Lisan oma meenutusega veidi soola ja pipart Pirita olümpia-regatile.

Ühel 1980. aasta kevadpäeval Pärnus, kui töölt koju jõudsin, ütles 11-aastane Veikko, et keegi oli mulle helistanud inglise keeles ja andnud oma telefoninumbri ja nime.

Helistasin ja see oli Rootsi Dagghens Nyheteri Moskva korrespondent Staffan Teste, kes oli Viru hotellis välisajakirjanike grupis. Leppisime kokku, et järgmisel päeval kell 5:30 tulen hotelli. Kohe läksin ka Eva Ahoneni juurde, palusin helistada Heikki Ahonenile ja öelda ainult, et ta oleks kodus peale kella kuut. Ta elas Nõmmel.

Sel päeval läksin tööle oma autoga, istusin töölaual taga täpselt tööpäeva lõpuni ja siis kohe Tallinna. Viru hotellist võtsin peale Staffani. Ilmselt käitusin nii, et KGB-mehed ei märganud. Viisin Staffani Nõmmele Heikki Ahoneni korterisse. Heikkil oli palju rääkida, sest just oli vangistatud grupp koolipoisse sini-must-valge

lipu heiskamise pärast. Nende nimed jõudsid Dagghens Nyheteri mõne päeva pärast. Staffan rääkis, et välisajakirjanikud viidi ühe kolossaalse ehituse avamisele ja see olevat Lenini-nimeline. Teadsime, et see oli linnahall. Staffanit huvitas eestlaste suhtumine Moskva olümpia purjeregatisse. Ajakirjanikud olid saanud kutse sellele. Kuid Rootsi ajakirjanikud teadsid ka juba, et osariike boikoteeribega võta osa okupeeritud riigis toimuvast. Kui Moskva olümpiaast osa peetakse Tallinnas ja nad osaleksid selles, siis selleganad tunnustaksid Eestit Nõukogude Liidu osana.

Staffani huvi oli okupeeritud riikide vastupanuliikumistelt info hankimine. Heikki oli selleks õige mees. Kohe, kui Tallinn sai Moskva olümpia purjeregati, nägid Eesti teisisitõtlejad, et see on üks samm, millega Kreml tahab harjutada lääneriike Eesti kuulumisega NSV Liidu koosseisu. Peale kohtumist Nõmmel jäi sidepidamine Rootsiga Heikki Ahonenile. Kui helistasin talle Pärnust vahetult olümpia eel, siis kuulsin, et Dagghens Nyheter võtab osa boikotist

ning Staffan on saadetud puhkusele. Olümpiahotellis oli välismaa ajakirjanikke kümnest vähem.

Tundsi rahuldust, et ka meil oli olnud väike osa boikoti organiseerimisel.

KGB-l oli sel ajal palju tööd. Tiit Madisson oli hirmutusvangistuses kaks nädalat. Mind kutsuti Pärnu KGB-sse vestlusele minu paljude pattude pärast, kuid peamine oli hoiatamine, et ma olümpiat ei segaks, et neil on õigus sel ajal võtta mind "preventatiivsesse vangistusse".

Sel hetkel röömustasin, sest selgus ka, et meie "segamised" olid juba toimunud ja nii, et KGB seda ei märganud. Rahustasin KGB ülemat, öeldes, et ma boikoteerin olümpiat ega lähe sellele osavõtjana, tõlgina ega pealtvaatajana.

Dmitri Bruns lõpetab oma meenutused tõdemusega, et nii Tallinn kui ka kogu Eesti võitsid 1980. aasta olümpia regati korraldamisest väga oluliselt. Ma täpsustaks, et see ei kehtinud kogu Eesti kohta. Kui olümpia eel Pärnu sõudeklubi juhid läksid ENSV Spordikomiteesse taotlema kaasabi talvise treeninguhoone ehitamiseks, siis anti lühike selge vastus – ei, praegu on kogu tähelepanu ja rahad suunatud Pirita purjeregatsuse ehitamisele. Sellega oli viieks aastaks seisma pandud koolidele võimlate ehitamine.

On õige öelda et Pirita purjeregatt tutvustas Eestit maailmale. Kuid mitte röömsast küljest, vaid hoopis kurvast vabaduse taotlemise küljest.

Järgmine olümpia toimus Los Angeleses ja seal Kreml korraldas kättemaksu-boikoti. Nende boikottide käsitlemine on spordiajaloo küsimus. Siinkohal meenutan vaid, kuidas kompartei võttis lõa otsa kõik ENSV teenelised meistersportlased, sundides neid kirjutama üleskutseid Los Angelese olümpia boikoteerimiseks. Kuid üks oli julge. Loodan et mäletan veel õigesti Eesti laskesportlase Anne Obergi nime, kes aasta enne käis eelolümpial ja kirjutas hoopis kiituse ameeriklastele. See jõudis trüki tänu Eesti ajakirjanikele ja sporditegelastele.

Veljo Kalep,
Pärnu sõudeklubi ja Toronto Argonaut Rowing Club veteran

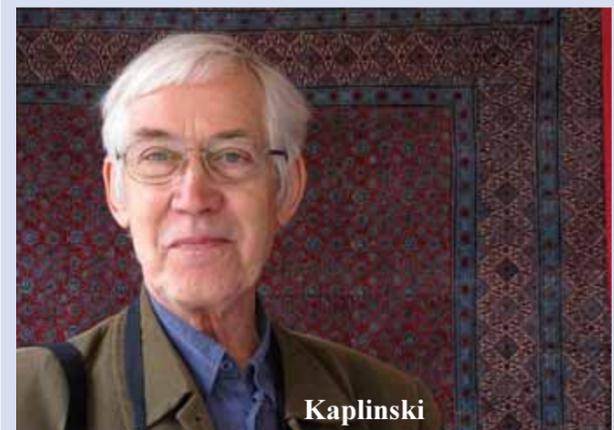
Kellele oli mõjuagendi skandaal kasulik?

Julgen kahelda, kas SDE kirglik hukkamõist Edgarile ja kirglik toetus Toomas Hendrikule olid kõige õigemad. Või vähemasti kõige õigemini ajastatud. Taktikaliselt ehk polnud Edgari tiiva alt lahkumisest pääsu, aga strateegiliselt võib see olla viga.

Ehk oleks õigem olnud nõuda asjale korralikku juriidilist käiku. Kapo ei ole ju kohus, kes kedagi süüdi mõistab. Tal ei ole minu meelest volitusi ka seletada, kas tegu oli kuriteokavatsusega, mis tal õnnestus ära hoida. Ning muidugi ei ole KaPol volitusi avalikult moraalil lugeda või teha seda ühes kõnekooris koalitsioonipoliitikutega.

Midagi lekitati, midagi nuhiti, kes seda tegi, kelle huvides? Kas Kremlis toetatakse Edgarit või tahetakse temast hoopis lahti saada? Miks? Analüüsi oleks rohkem vaja.

Kuigi olen nõus, et vahel tuleb tegutseda kiiresti, et päästa, mis päästa annab. Eks siis näe, mida erakonnal on õnnestunud päästa.



Kaplinski

Mulle jääb kahtlus selleski, kes ikkagi üritab Edgarit ja paari tema lähikondlast põhja lasta. Kas on võimatu, et seda teeb tegelikult Vene pool ise? Mängud, mida mängitakse, on keerulised ja mul on raske uskuda kaht asja: esiteks seda, et FSB nii saamatult-avalikult käitus, ja teiseks seda, et Kapol Venemaal nii hääd ja usaldusväärseid allikad ja päältkuulamis-seadmed on. Võib-olla, aga ikkagi.

Muidugi oleks Kesk ilma Edgari ja tema õukonnata meie erakonnale päris hääd partner!

Arvan endiselt, et arvestades meie geograafiat, ei ole ainus kindel viis meie julgeoleku tagamiseks astuda mõne võimsa, kuid kauge riigi eeslinnile võitluses, mida ta peab meie naabruses oleva suurriigiga... Nii on minu meelest SDE teinud ühe vea, toetades presidentitoolile THI-d ja teeb teise, kui aitab maha materdada Savisaart.

Strateegilised vead, kuigi taktikaliselt vägagi mõistetavad. THI on näidanud, et ta ei tea Venemaast suurt midagi ega oska venelastega suhelda. Kardan, et lähematel aastatel võib see saada väga tõsiseks puuduseks. Läti president käis just Moskvas. Luban endale olla veidi küüniline. Eesti poliitikat tehakse mõne Lääne suurriigi mõju ja mõnel hetkel ka diktaadi all. Nii et mõjuagente või kuidas neid nimetada on piisavalt iga pulgal ja igas mõõdus. Oleks ehk hääd, kui oleks ka mõni idanaabri agent nende hulgas, ähk läeb taris, nagu ütles hiidlane.

Kui satume jälle Vene mõjusfääri, mis on küllaltki tõenäoline (mõtlemine Baltikumi ajaloole), on hääd, kui on omad agendid (tegutsejad) koha päält võtta.

Eesti välispoliitika peaks jälgima hajutatud riski põhimõtteid, peaksime investeerima mitmele poole. Hedge fundi põhimõttel. Aga ega tsirkuse tegemisest ja näpuga näitamisest tänases poliitilises teatris pääse. Nii ei näita ma näpuga ka meie näpuga näitajatele. Minu kaastunne asjaosalistele.

Võibolla sellepärast, et olen elus palju tegelnud luulega ja luuletamisega, suhtun poliitikute suust kostvatesse kaunitesse sõnadesse ja ilusatesse ideedesse kaunis skeptiliselt. Poliitikat vaatlen küüniku pilguga ega näe erilist põhjust vaadata Toompeal või Kadriorus toimuvat teistmoodi. Nii vaatan ka Savisaare kaasust kui osa suurest poliitikamängust ja küsin, kellele see skandaal ikkagi kasulik on. Võibolla on tegemist hoopis kellegi Moskva tegelase sooviga vabaneda Jakuninist ja Edgar on siin lihtsalt "collateral damage".

Tahaks lihtsalt teada, mis ikkagi toimub, selleks on infot aga liiga vähe. Eetiliste hinnangute andmiseks, nagu me teame, on seda enamasti ikka piisavalt ja õigust jääb ülegi. Esialgu.

Jaan Kaplinski mõtteid sotsiaaldemokraatide siselistist detsembril lõpp 2010

Kesknädal õnnitleb kirjanikku, ühiskonnategelast ja ausat kodanikku Jaan Kaplinskit 70. sünnipäeva puhul, mis möödus 22. jaanuaril!

Globaalse rahavõimu teenrid

Kes on demagoog?

Priit Pulleritsu lugu "Demagoogia meistrklass Edgar Savisaare esituses" (Postimees. Arter 8.01.11) püüab lugejale selgeks teha, et Keskerakonna esimees on väga lihvitud jutuga demagoog, kes rahvast lollitab. Aga kedagi ei saa lollitada lõpmatuseni.

Pullerits toob välja kümme võtet selle kohta, kuidas „demagoog“ Savisaar meie rahvast lollitavat. Lugesin loo kaks korda läbi, kuid ma ei leidnud sellist, millega Savisaar rahvast lollitaks. Samas sain nii targaks, et võin öelda: Priit Pullerits ise on hakanud demagoogiks ja püüab lugejaid lollitada.

Ta paneb eraldi kirja kümme võtet, kuid lugeja ei saa neist aru, milles seisneb Savisaare süü. Kõige tähtsam võte on jäänud kirja panemata. See on aga kõige tähtsam asi, mida meie lugejad tahaks väga teada: kuidas väidetav Venemaalt parteile raha küsimine tegelikult toimub? Kus toimus, kuidas on see küsimine kindlaks tehtud, kes on tunnustajad??? Juba nädalaid toimub rahavõimu teenistuses olevas meedias suur klaperjaht, et Savisaar koos Keskerakonnaga saaks ära hävitatud. Kuid samal ajal rahvas ei tea, millega Keskerakond on omahävitamise otsuse välja teeninud.

Keskerakond on Eestis senini ainuke poliitiline jõud, kes püüab tavainimest-töötajast kaitsta. Seda vaesema rahva kaitsmist Keskerakonna poolt meie parempoolsed poliitikud niivägakardavadki. Vahendeid valimata on nüüd ühiste jõududega asunud Keskerakonda likvideerima.

Mõistan ka Priit Pulleritsu olukorda. Tal on vaja pere toita ja seepärast on ta sunnitud kirjutama sellise loo, mille eest globaalne rahavõim talle ka maksab. Erapooletult kirjutatud aus lugu ei leia tänases ajakirjanduses üldjuhul avaldamist.

Samas ma ei mõista seda, miks professor Margit Sutrop kirjutas selle loo juurde veel oma samasisulise kommentaari? (Tema ei pidanud seda tegema elatisvahendite hankimiseks.) Mul on tõsiselt kahju, et Tartu Ülikooli eetikakeskuse juhataja on sattunud globaalne rahavõimu teenrite hulka.

Sutrop: „Demagoogia tähendab rahva sihipärast mõjutamist ja eksitamist, mängides primitiivsetele emotsioonidele, loogikavigadele ja puudulikele teadmistele. Sagedi on imestatud, miks Savisaare ebaausate tegude ja Eestivastase poliitika (minu allakriipstus – M.M.) paljastamine ei vähenda tema toetajate hulka. Asi on selles, et Savisaare kriitikud kasutavad

ausa diskussiooni võtteid, toetudes faktidele, loogikale ja ratsionaalsusele.“

Nüüd küsiks lugupeetud professorilt: milles seisnevad Savisaare ebaausad teod ja Eesti-vastane poliitika? Ja kuidas mõista „ausa diskussiooni võtteid“? Me tahaks neid asju nii väga teada. Rahva enamuse arvates pole varem olnud suuremat valetamist, kui on nüüd viimasel kolmel nädalal kuulnud. Te süüdistate ainult kuulduste põhjal, räägite edasi mõnda kuulujuttu, mis lasti kellegi poolt lahti globaalne rahavõimu telimisel.

Globaalne rahavõimu agitatorid teevad oma tööd. Ja meie tavainimene oodaku, mida saatus on talle määranud. Omamoodi kahju on sellestki, et suure rämpse kampaaniaga rikuti ära rahva jõulupühad ja aastavahetus.

Kui keegi üldse ajab Eesti-vastast poliitikat, siis teevad seda need, kes viljelevad russofoobiat, populariseerivad rahvaste vahelist vihavaenu, igal võimalikul juhul püüavad halvendada Eesti suhteid Venemaaga. Nende tegelaste ühistöö tulemusena on meie riik kandnud suuri materiaalseid kahjusid. „Vene ohu“ müüdi oskuslik levitamine on viinud selleni, et meil on parasjagu inimesi, kes usuvad Venemaale pahategude kordu-



Pullerits

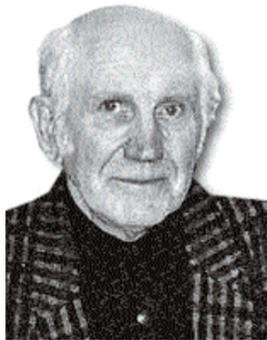
mist. Seega toob vene kaardi järjekordne võimendamine neile valimistel kindlasti hääljuurde.

Kodune ülesanne lugejatele. Kel on võimalik, lugegu hooliga läbi 8. jaanuari Arteri lk 10 ja 11. Seal kaks eelpoolnimetatut süüdistavad Savisaart demagoogias ja rahva lollitamisest. Mina leian, et need kaks on ise demagoogid ja püüavad meie rahvast lollitada. Nüüd jäägu lugeja otsustada, kumb pool on ausam ning kes rohkem teenib Eesti rahva ja ühiskonna huve.

Manivald Müüripeal,
Saulepi, Varbla vald,
Pärnumaa

Sõjamängud ehtsate relvadega

Vahetult enne jõulupühi jõudis Tallinna raamatukogudes laenutusse intrigeeriva pealkirja ja süngevõitu kujundusega raamat "Kui Eesti oli kodusõja lävel", mille autoriks Andres Raid. Nii pealkiri kui raamatu autor kutsusid mõistagi raamatu sisuga lähemalt tutvuma.



ENDEL RIHVK
kolumnist

Igasugune teos annab edasi selle looja tõekspidamisi ja väärtushinnanguid. Seetõttu on raamatu puhul oluline teada, kellele kuuluvad seal avaldatud mõtted ja seisukohad.

Kes on kes?

Kaanele trükitud autori nimi peaks tähendama, et tekst on tema kirjutatud ja tema selle eest ka vastutab. Raamatu "Kui Eesti oli kodusõja lävel" puhul on aga Andres Raid sissejuhatuses allkirjastanud miskipärast kui koostaja. See tiitel tuleb tavapäraselt mängu siis, kui raamatul on palju autoreid ja nende nimed on ära trükitud impressumis või iga üksiku artikli juures. Siin seda tehtud pole, kuigi tagakaanele on trükitud tekst, et "asjaosalistele on antud võimalus avaldada oma lugu". Samas vaimus on pealkirjastatud ka enamus peatükke. Tekstiga lähemalt tutvudes aga selgub, et need lood on kirja pandud kolmandas isikus? seega siis ikkagi Andres Raidi poolt.

Esmapiilgul võib tunduda, et autor on oma rolli püüdnud pisendada tagasihoidlikkuses, nagu tahes ka raamatu tegelelastele jätta osa autori aupaistest. Raamatut lugedes tekib aga mulje, et asjal võib olla ka teistsugune tagamõte. Võib-olla püüab autor selliste vangerdustega distantseeruda mõnedest kirja pandud tõlgendustest ilma, et ta pruugiks nende kohta otsesõnu oma seisukohta avaldada. Nii saab ta enda arvates olla vaid teiste inimeste mõtete vahendaja rollis ilma kohusteta neid kommenteerida.

Vaatamata eespool kirjeldatud manöövrile ei saa üle ega ümber tõdemusest, et selle raamatuga võtab autor siiski endale nende tegelaste eestkõneleja rolli, kes Eesti taasiseseisvumise ajal ja järel end kõige õigemateks rahvuslasteks pidasid ja selle tasuks loodavates jõustruktuurides kanda kinnitada püüdis. Need inimesed on tänaseni seisukohal, et nad reedeti ja elimineeriti oma kunagiste mõttekaaslaste poolt, kellega siis oldi ühel meelel, et Eesti Vabariigi võib taastada ainult õigusliku järjepidevuse alusel ja seal ei tohiks olla mingit sõnaõigust neil, kes ükskõik mis moel okupatsioonivõimudega koostööd teinud. Kuna osa neist võitluskaaslastest olid selleks ajaks, kui raamatus kirjeldatud

sündmused aset leidsid, juba võimu juurde pääsenud, siis loodeti neilt tuge kõikidele oma ambitsioonidele. Kui seda piisavalt ei saadud, siis mõistagi tõlgendati seda kui Venemaa ja KGB mõjuvõimu jätkuvat domineerimist Eestis.

Jäägrikkriisi läbi eestvedajate silmade

Raamatu sisu keskendub sündmustele, mis toimusid aastatel 1992–1995 seoses Kaitseliidu taastamise ja vabatahtliku jäägrikompanii tegevusega. Lugeja saab juba leheküljelt II teada, et "15. septembril 1992 moodustas rahvuslik kaitsealatuskeskus rahvuslike relvajõudude ühtse juhtimiskeskuse, kes teatas, et on valmis enda peale võtma kaitsejõudude ja Kaitseliidu juhtimise ja otsustas moodustada juhtimiskeskusele vahetult alluva õppekompanii". Selles sõnastuses on tähelepanuväärseid kaks asjaolu: esiteks kriipsutatakse alla sõna "rahvuslik" ja teiseks on tegu autorite endi sõnatsi "poolpõrandaaluste" institutsioonidega. Paraku pole teada, mis sai kaitsealatuskeskusest ja relvajõudude ühtsest juhtimiskeskusest, kuid Kaitseliidu üle püüti kontrolli saavutada ja õppekompanii moodustati vabatahtliku jäägrikompanii nime all. Kuna tollal toimus Eestis juba ammu seaduslik riigivõim, kelle pädevusse kuuluvad kõik riigikaitsega seotud küsimused, siis oli ilmselgelt tegu omaalgatuslike paralleelstruktuuridega ja sellega oli asjasse juba algselt sisse programmeeritud potentsiaalne konflikt. Raamatus õigustatakse sellist tegevust kui paratamatust, sest ametlikud jõustruktuurid (politsei, piirivalve, kaitsevägi) loodi endiste Nõukogude struktuuride (miilits, sõjakomissariaadid jt) baasil ja seal said jämeda otsa enda kätte "endised", kellel sageli kas kompartei või KGB taust.

Edasine keskendub jäägrikompanii tegemistele, keda kujutatakse kui aatemeeste ühendust, kes lisaks sõjaväelisele väljaõppele nägid enda missiooni veel selles, et vabastada Eesti kollaborantidest, korruptantidest, maffiagrupeeriingutest ja muudest jätistest. Paraku ei olevalt nende tegevus leidnud täit toetust riigistruktuuride poolt. Neile ei loodud piisavalt häid olmetingimusi, ei eraldatud piisavalt varustust ega laske-moona. Tagatipuks sunniti neid täitma ebareaalseid ülesandeid ja lõpuks üritati nende tegevus igasuguste krutskitega üldse lõpetada. Vastukaaleteks kuulutasid jäägrid oma allumatust valitsusele ja kaitseväge juhtkonnale ning kindlustasid end Pullapää õppekeskuses. Seda vastasseisu nimetatakse tänaseni jäägrikkriisiks ehk Pullapää kriisiks.

Mida toona jagati?

Lugejal, kel puudub igasugune ettekujutus jõustruktuuride kõõgipoolsest ja võimalikest võimängudest, on raske raama-

tus kirjeldatu põhjal toimunu suhtes seisukohta võtta. Ettevaatlikuks teeb aga üks asjaolu. Kui konflikti üht osapoolt, antud juhul jäägrikompaniidjanendejuhte, kujutatakse plekitult puhta valge jõuna ja kõiki ülejäänuid süngmustana, siis tundub asi kahtlane. Elus tavaliselt midagi sellist ei kohta, enamasti on inimesed ja nende suhted värvilised. Niisiis teeme katse mõistatada, mille nimel toona tegelikult võideldi. Leheküljel 191 on järgmine mõtetearendus: "Liidu lagunemise järel tekkis ripakil vara, mida oli vaja ära jagada. Võimuga harjunud seltskonnale oli üllatav, et kusagilt ilmusid "mehed metsast", kes suutsid organiseeruda, relvastuda ja neil oli häbematu alustada kaitsejõudude taastamist". Sellega antakse mõista, et riigikaitse eesmärkide kõrval nägid jäägrid oma missiooni ka varaliste suhete klaarimises. Raamatus kirjeldatakse juhtumit, kus jäägrid hoidsid ära kahe

enamik kriitikanooli selles suunas. Nii väidetakse, et "Laar mängis Vene sõjaväega mingit topeltmängu" (lk 142), et "Velliste tegi koostööd Hermann Simmiga" (lk 147), et "Einseln siin toimuvast suurt ei jaganud" (lk 151), et kaitseminister Hain Rebas oli Stasi agent, kuna väitis, et "pullapäälased olid GRU käsilased". Erilise agarusega rünnatakse Eesti politseid ja eelkõige Koit Pikarot, kes olevalt teinud koostööd allmaailmaga ja sõlminud sellega kokkuleppeid mõjupiirkondade jagamiseks. Samas ei saa "tõelised rahvuslased" mõistagi mööda lasta võimalust tüütada Rahvarinnet ja Keskerakonda, kuigi viimastel jäägrikkriisiga mingit pistmist polnud. Esimesed viitsad saab Kodukaitse, kes olevat moodustatud Rahvarinde algatusel selleks, et takistada Kaitseliidu ja Naiskodukaitse taastamist. Üpris lapsik tundub seejuures põhjendus, et Kodukaitse omas-

Ennel Rihvk:
„Ettevaatlikuks teeb asjaolu, et kui konflikti üht osapoolt, jäägrikompaniid kujutatakse puhta valge jõuna ja ülejäänuid süngmustana, siis tundub asi kahtlane. Elus tavaliselt midagi sellist ei kohta, enamasti on inimesed ja nende suhted värvilised.“



piirivalvekaatri mahaparseldamise need eelnevalt kaaperdades. Üsna palju on juttu sellest, kuidas jäägrid ärifirmadele turvateenust osutades organiseeritud kuritegevusega võitlesid ja mafioosid "rajalt maha võtsid". Siit võib teha meelevaldse järelduse, et jäägrite juhid võisid silmas pidada kahte eesmärki. Esimeseks neist oli saada väärिकास positsioon kaitseväge koosseisus. See kippus aga ähmastuma põhjusel, et kaitseväge toonane juhtkond ei tahtnud aktsepteerida neile eksiil-valitsuse poolt omistatud sõjaväelisi auastmeid. Siis võis varuvariandina kõne alla tulla võimalus saada tavaliseks tegijaks turvateenuste turul. Sellele viitab kas või see, et kinnipidamise hetkel olid Asso Kommeril pooleli läbirääkimised Tallinna Veega, mis pidanuksid lõppema sellega, et jäägrid hakkavad paiknema Ülemistel ja osutama firmale turvateenust. Kusagilt lipsab läbi ka lause, et kui jäägritel oleks lastud takistamatult edasi tegutseda, siis kandnuks mõni tänane tuntud turvafirma võib-olla hoopis teistsugust nime.

Siltidega ei koonerdata

Raamatut läbivaks motiiviks on vaenlaste otsimine ja nende sildistamine. Kuna toona oli võimul Mart Laari valitsus, siis lendab

tanud Naiskodukaitse nime. Sootuks kõvem sõna tundub autorite meelest olevat see, et "Andrus Öövelil oli juhe taga varasematest aegadest" (lk 36). Enesestmõistetavalt mängitakse raamatus vana plaati sellest, et Rahvarinne oli ellu kutsunud kompartei ja KGB algatusel. Neid heietusi iseloomustab lk 202 esinev väide, et ühel ja samal ajal loodud Interrinne ja Rahvarinne olid küll konkurendid, kuid seda vastasseisu ei lastud üle piiri minna, "kuna need olid ühest ja samast allikast kontrollitavad jõud". Vanade äraleierdatud motiivide kõrval leidub kõnealuselt raamatus ka üks täiesti uus versioon. Nimelt väidetakse lk 63, et Lössenko ja Interrinde aktsioon Toompeal 15. mail 1990. aastal oli "Savisaare valitsuse organiseeritud, saavutamaks Edgar Savisaarele suuremat poolehoidu ja usaldust". See väide ajab täna südamest naerma. Enne jõule lasti liikvele oletus selle kohta, et Postimehest alguse saanud skandaal, nagu peaks Kapo Savisaart Venemaa mõjuvõimudeks, oli Savisaare enda organiseeritud. Kui pisike ja piiratud peab siiski olema nn "valgete jõudude" mõttemaailm, et ligi paarikümne aastaga pole suudetud midagi originaalsemat välja mõelda.

TT TALLINNA TV 31. JAANUAR - 6. VEEBUIAR

ESMASPÄEV, 31. JAANUAR		Bogatkini autorisaade KodanikuTV. Südamelt ära. Kommentaar. Reporter Külli Haav	
9:55	KAVA	19:45	Pealinn elu. Juhan Hindov
10:00	TeTeVeke: multifilm	20:00	TÄNA. Pealinn uudised
10:15	Terve tervis*	21:00	99 franki
10:45	Kultuuritehas*	22:40	KAVA
11:15	KodanikuTV. Südamelt ära. Kommentaar*	22:45	Aleksei Turovski lood, 4*
11:30	Comme il faut. Saatejuht Kirill Vlassov	23:15	KodanikuTV. Südamelt ära. Kommentaar*
12:00	Mälumäng: Kes seljatab Tallinna?*	23:30	Pealinn elu*
12:45	Kuum ja terav*	0:00	TÄNA*
13:25	Jõululaulud Jaani kirikus*	0:30	99 franki*
14:45	Head õhtud ja õnn kaasa	2:10	InfoTV
15:20	InfoTV		
18:55	KAVA		
19:00	TeTeVeke: multifilm		
19:15	KodanikuTV. Südamelt ära. Reporter Külli Haav		
19:30	Hingelt tugevad, 5		
20:00	Pealinnapilt		
20:30	TÄNA. Pealinn uudised		
21:00	Täname suitsetamast (Thank You For Smoking, USA, 2005)		
22:35	KAVA		
22:40	KodanikuTV*		
22:55	Hingelt tugevad, 5*		
23:25	Pealinnapilt*		
23:55	TÄNA*		
0:25	Täname suitsetamast		
2:00	InfoTV		
TEISIPÄEV, 1. VEEBUIAR		REEDE, 4. VEEBUIAR	
9:55	KAVA	9:55	KAVA
10:00	TeTeVeke: multifilm*	10:00	TeTeVeke: multifilm*
10:15	KodanikuTV*	10:15	Aleksei Turovski lood, 4*
10:30	Hingelt tugevad, 5*	10:45	KodanikuTV. Südamelt ära. Kommentaar*
11:00	Pealinnapilt*	11:00	Pealinn elu*
11:30	TÄNA*	11:30	TÄNA*
12:00	Täname suitsetamast	12:00	99 franki (99 francs, Prantsusmaa, 2007)*
13:35	InfoTV	13:40	InfoTV
18:55	KAVA	18:55	KAVA
19:00	TeTeVeke: multifilm	19:00	TeTeVeke: multifilm
19:30	Luubi all. Tarbijakaitse saade. Autor ja saatejuht Madis Salum	19:10	Terve tervis. Saatejuht Riina Reiman-Männiste
19:50	KodanikuTV*	19:20	Kuum ja terav. Saatejuht Sven Azojan
20:00	Dokumentaalfilm. Keraamik Leo Rohlin. Autor Igor Ruus	20:00	Kultuuripealinn 2011.
20:30	TÄNA. Pealinn uudised	20:30	TÄNA. Pealinn uudised
21:00	Tyson	21:00	Mälumäng: Kes seljatab Tallinna?
22:30	KAVA	21:45	Teise mehe pea, 2/6
22:35	Luubi all. Tarbijakaitse saade*	22:25	Keelatud tants
22:55	Dokumentaalfilm. Keraamik Leo Rohlin*	0:30	KAVA
23:25	TÄNA*	0:35	Terve tervis*
23:55	Tyson*	0:45	Kuum ja terav*
1:25	InfoTV	1:25	Teise mehe pea, 2/6*
		1:55	TÄNA*
		2:25	InfoTV
KOLMAPÄEV, 2. VEEBUIAR		LAUPÄEV, 5. VEEBUIAR	
9:55	KAVA	9:25	KAVA
10:00	TeTeVeke: multifilm*	9:30	TeTeVeke: multifilm
10:30	Luubi all. Tarbijakaitse saade*	10:00	Hommikukohv
10:50	KodanikuTV*	10:30	Kultuuripealinn 2011*
11:00	Dokumentaalfilm. Keraamik Leo Rohlin*	11:30	Õigusnõu*
11:30	TÄNA. Pealinn uudised	11:20	KodanikuTV. Südamelt ära*
12:00	OTSE: Linnavalitsuse pressikonverents	11:35	Garaazist välja*
12:30	Tyson (Tyson, USA, 2008)*	12:05	Teise mehe pea, 2/6*
14:00	InfoTV	12:45	Keelatud tants
18:55	KAVA	14:50	InfoTV
19:00	TeTeVeke: multifilm	18:55	KAVA
19:20	Terve tervis. Saatejuht Riina Reiman-Männiste	19:00	TeTeVeke: multifilm
19:30	Linnavalitsuse pressikonverents*	19:15	Aleksei Turovski lood, 4*
20:00	Kultuurimeeter. Saatejuht Eneken Laugen	19:45	Pealinn elu*
20:30	TÄNA. Pealinn uudised	20:15	KodanikuTV. Südamelt ära. Kommentaar*
21:00	Parfüüm: Ühe mõrva lugu	20:30	TÄNA. Pealinn uudised
23:30	KAVA	20:45	Hommikukohv. Anatoli Karpov*
23:35	Terve tervis*	21:15	Garaazist välja. Saatejuht Käitlin Aaren
23:45	Linnavalitsuse pressikonverents*	21:45	Teise mehe pea, 2/6*
0:15	TÄNA*	22:25	Lämbumine
0:45	Parfüüm: Ühe mõrva lugu*	23:55	InfoTV
3:15	InfoTV		
NELJAPÄEV, 3. VEEBUIAR		PÜHAPÄEV, 6. VEEBUIAR	
9:55	KAVA	9:25	KAVA
10:00	TeTeVeke: multifilm*	9:30	TeTeVeke: multifilm
10:20	Terve tervis*	10:00	Terve tervis. Saatejuht Riina Reiman-Männiste
10:30	Linnavalitsuse pressikonverents*	10:30	Kuum ja terav*
11:00	Kultuurimeeter*	11:10	Luubi all. Tarbijakaitse saade*
11:30	TÄNA*	11:30	Kultuuripealinn 2011*
12:00	Dokumentaalfilm. Keraamik Leo Rohlin*	12:00	KodanikuTV. Südamelt ära. Kommentaar*
12:30	InfoTV	12:15	Mälumäng: Kes seljatab Tallinna?*
18:55	KAVA	13:00	Pealinn elu*
19:00	TeTeVeke: multifilm	13:30	Lämbumine
19:15	Aleksei Turovski lood, 4. Vladimir	15:00	InfoTV
		18:55	KAVA
		19:00	Trummifestival
		20:00	Dokumentaalfilm. Keraamik Leo Rohlin*
		20:30	TÄNA. Pealinn uudised
		20:45	Rohkem kui mäng
		22:30	KAVA
		22:35	Trummifestival. Maailmapäev. Tuleshow ja Senegali bänd*
		23:35	Kultuuripealinn 2011*
		0:05	InfoTV

Tõekomisjoni kasutuses o

Teatavasti lõpetas nn kirikuskandaali (algas 16. detsembril 2010 Postimehes ilmunud Tuuli Kochi artiklist) uurimiseks Keskerakonna poolt moodustatud tõekomisjon Kalle Klandorfi juhtimisel oma töö 6. jaanuaril.

Kesknädal avaldas komisjoni töö kokkuvõtte 12. jaanuari lehes.

Komisjoni töös kasutatud materjalid, mille põhjal komisjoni liikmed oma ettepanekud esitasid, avaldame siinkohal ja 2. veebruari lehes. Meie kogemus on näidanud, et kuigi komisjon avaldas kõik töökokkuvõttega kaasnenud dokumendid internetis, ei ole laiem üldsus nendest siiski teadlik. Meedias võeti teema maha kui valitsuserakondadele enam tulu mitetoov, sest laussüüdistused olid nende jaoks saanud taganemislahing. Kogu asi päädis 17. jaanuaril Riigikogus siseminister Pomerantsi ülestunnistusega, kus ta keskerakondlaste arupärimisele vastates tunnistas otsesõnu, et Postimees valetas vähemasti selles osas, mis puudutas nn kapo teabetekandes peitunud riigisaladuse lekitamist välis-saadikutele. On ilmselge, et kui mustvalgel valetatakse rahvusvahelises kontekstis, siis pole seda enam tõde loota riigisisises poliitmuudalooimises. Kuna komisjoni liikmed uurisid erakondade rahastamise kogemusi ka laiemalt ja pikemalt läbi terve uuea Eesti Vabariigi poliitika ajaloo, on Kesknädalal kavas ka teisi lugusid meelde tuuletada – suurem osa neist on meedias varasematel aastatel ka avaldatud, kuid kõlapinda pole nad kas leidnud või on enamik neist unustatud. Aga neist edaspidi.

Urmi Reinde
KE tõekomisjoni liige

Toivo Tootsen (KE):

Kas te väidate, et Postimehe väide "eelmisel nädalal jõudis info lisaks riigi kolmele tähtsamale mehele, ka diplomaatide ja väliskopruseni", kas te väidate, et see on vale? Kui see on vale, siis mida te olete ette võtnud selleks, et meie üks põhilisi lehti ei levitaks valitsuse mainet kahjustavat valet?

Siseminister Marko Pomerants (IRL)

Ma küll julgen öelda, et see ei vasta tõele. Lehtedes kirjutatakse iga päev erinevaid asju ja nendele ei ole võimalik piisavalt tähelepanu pööratud. Nii et selleks küll tänaseks päevaks eraldi midagi tehtud ei ole. Riigikogu saalis 17. jaanuaril 2011

Dokumendid

Tõekomisjoni esimees **Kalle Klandorf** saatis välja kirjad, milles palus selgitusi kaitsepolitseiameti peadirektori **Raivo Aegi** käskkirja nr 98T kohta.

Esimese kirja adressaat oli Tallinna Linnavalitsuses **Toomas Sepp**:

Austatud linnasekretär härra **Sepp**

16. detsembril 2010 avaldas ajaleht „Postimees“ loo, milles nimetas Tallinna linnapead **Edgar Savisaart** Venemaa mõjuagendiks.

21.12.2010 allkirjastas Kaitsepolitseiameti peadirektor käskkirja nr 98 T „Riigisaladuse salastatuse ennetähtaegne kustutamine“, kus väidetakse, et 27. novembril 2010 toimus Tallinna Linnavalitsuse istung.

22.12.2010 moodustas Eesti Keskerakond „Kirikuskandaali tõekomisjoni“, kellele anti ülesanne koostada Eesti avalikkusele raport „Kirikuskandaali anatoomiast“.

Seoses sellega palume informatsiooni, kas 27. novembril 2010. aastal toimus Tallinna Linnavalitsuse istung.

Lugupidamisega **Kalle Klandorf**

Komisjoni esimees

27. detsember 2010

Sepa vastus:

Linnavalitsuse istung

Kinnitan, et 27. novembril 2010 ei toimunud Tallinna Linnavalitsuse korralist ega erakorralist istungit.

Lugupidamisega

Toomas Sepp

Linnasekretär

Kaitsepolitsei ameti peadirektori Raivo Aegi käskkirja nr 98T (muutmata kujul)

Kaitsepolitseiameti teave **Edgar Savisaare** raha küsimise kohta Venemaalt.

Täna 21. detsembril 2010 informeeris Kaitsepolitseiamet Vabariigi Valitsuse Julgeolekukomisjoni oma tegevuse käigus saadud teabest, mis käsitleb **Edgar Savisaare** raha küsimist Venemaalt ning andmetest selle kohta, et **Edgar Savisaar** on kiriku ehitamise toetamise kõrval küsinud konspireeritud viisil täiendavalt raha erakonnale. Kuulunud ära Kaitsepolitseiameti informatsiooni, pidas Vabariigi Valitsuse Julgeolekukomisjon vajalikuks avalikkuse võimalikult avatud teavitamist antud juhtumist viisil, mis ei kahjusta Eesti julgeolekuhuve ega ohustajulgeolekuasutuste tegevusmeetodeid ja allikaid. Kaitsepolitseiametile seadusega pandud prioriteetseks tegevusvaldkonnaks on võõrriikidest ja nende eriteenistustest lähtuva luure- ja mõjutustegevuse avastamine ja tõkestamine. Selle töö käigus sai Kaitsepolitseiametile teatavaks informatsioon **Edgar Savisaare** võimalikest katsetest saada Venemaalt vahendeid Keskerakonna rahastamiseks. Nimetatud teabe kontrollimiseks läbi viidud teabehankelise tegevuse tulemusel kindlaks tehtud faktid leiate kaitsepolitseiameti peadirektori käskkirjast nr 98T.

Käskkirjas esitatud **Edgar Savisaare** poolt Venemaalt raha küsimist käsitlevatele faktidele ei ole kaitsepolitseiametil käesoleval hetkel võimalik midagi täiendavat lisada.

KÄSKKIRI 21.12.2010 nr 98T Riigisaladuse salastatuse ennetähtaegne kustutamine

Riigisaladuse ja salastatud välisteabe seaduse § 13 lõike 1, lõike 3 punkti 9 ja Siseministri 10. detsembri 2009. a määruse nr 55 „Kaitsepolitseiameti põhimäärus“ § 6 lõike 3 alusel ning lähtudes julgeolekuasutuste seaduse § 2 lõikest 1, § 3, § 4 ja vajadusest täita Kaitsepolitseiametile seadusega pandud ülesandeid riigi huvide kahjustamise ennetamisel avalikkuse teavitamise teel, kustutan ennetähtaegselt salastatuse Vabariigi Valitsuse 20. detsembri 2007. a määruse nr 262 „Riigisaladuse ja salastatud välisteabe kaitse kord“ § 7 lõike 4 punkti 1 alusel salajasel tasemel salastatud teabest, mis ei vaja enam Eesti Vabariigi julgeoleku tagamise huvides avalikuks tuleku eest kaitset, järgnevas ulatuses.



Aeg

Lasnamäe õigeusu kiriku rahastamine

9. veebruaril 2010 osales AS Venemaa Raudtee president **Vladimir Jakunin** Eestis toimunud Raudteefoorumil. Samal päeval toimunud õhtusöögil, kus osalesid Tallinna linnapea **Edgar Savisaar**, Tallinna abilinnapea **Deniss Boroditš**, **Vladimir Jakunin** ja Venemaa Raudtee presidendi administratsiooni juht **Vladimir Bušujev**, küsis E. Savisaar V. Jakuninilt rahalist toetust Tallinnasse Lasnamäe õigeusu kiriku ehitamiseks. V. Jakunin avaldas investeerimise tegevuseks nõusolekut, soovides esmalt täpsemat kalkulatsiooni, ehituse jaoks raha vajatakse. E. Savisaar esitas esialgse kalkulatsiooni, mille järgi oleks vaja ca 15 miljonit krooni, millega saaks kiriku fassaadi valmis ehitada. Sama visiidi käigus kohtus V. Jakunin ka Moskva Patriarhaadi Eesti Õigeusu Kiriku (edaspidi MPEÖK) metropoliiit **Korneliusega**. Visiidi käigus lepitati kokku, et kiriku probleemidega hakkab Moskva poolt tegelema V. Bušujev, kes peab selgitama Venemaa poolt ehitusküsimustega tegeleva isiku ja sellest D. Boroditšile teada andma. Nimetatud isikuks osutus Eestis läbi AS Petromaks Spediitor kivi-seeäri ajav äriimees **Sergei Petrov**. Otsuse 1,5 miljoni euro suuruse toetuse eraldamiseks Lasnamäe õigeusu kiriku ehitamiseks tegi Venemaa Raudtee president **Vladimir Jakunin** teatavaks 9. veebruaril 2010 toimunud visiidil. 2010. a. veebruarist kuni oktoobrini kanti **Sergei Petrovi** äriühingute kontodelt MPEÖK kontole sihtotstarbeliselt kiriku ehitamiseks ca 13,5 miljonit krooni. Alles 26. novembril 2010 sõlmiti **Andrei Pervozvannõi Fondi**, MPEÖK ja Tallinna Linnavalitsuse vahel Lasnamäe õigeusu kiriku ehitamise

rahastamiseks kolme-poolne leping.

Keskerakonna valimiskampaaniaks raha küsimine

10.-11. mail 2010 toimus E. Savisaare ja Riigikogu keskfraktsiooni liikme **Vladimir Velmani** visiit Moskvasse, kus lepitati kokku V. Jakunini juunikuus toimuv visiit Eestisse. 23.-24. juunil 2010 toimus V. Jakunini visiit Eestisse. Juba 22. juunil 2010 saabus Eestisse V. Bušujev. 23. juunil 2010 külastasid V. Bušujev, S. Petrov,

Jevgeni Tomberg ja D. Boroditš Lasnamäe kiriku ehitusobjekti. Sama päeva õhtul saabus Eestisse ka V. Jakunin, kes osales jaani-tulel **Edgar Savisaare** kuuluvas Hundisilma talus. 24. juuni 2010 ennelõunal korraldati külalistele Tallinna lahel kaatriga lõbusõit. Lõbusõidu ajal teavitas V. Jakunin D. Boroditši faktist, et “küsitud kolme ei saa, saab aga 1,5”.

Edasise kultuuriprogrammi käigus külastati Kilti mõisakompleksi Lääne-Virumaal. Mõisakompleksis eraldusid E. Savisaar, D. Boroditš, V. Bušujev, S. Petrov ja V. Jakunin viimatinimetatu ettepanekul omavaheliseks konspiraatiivseks vestluseks. Vestlusel teatas V. Jakunin, et Eesti parlamendivalimisteks antakse Keskerakonnale toetuseks 1,5 miljonit eurot. Sellest 1/3 antakse sularahas, 2/3 ülekandegas arvele alusel. Ühtlasi pani V. Jakunin kõigile osavõtjatele südamele, et tehingust ei tohi keegi kusagil midagi rääkida. Vestlusel määrati raha edastamise ja legaliseerimise eest vastutavateks isikuteks ühelt poolt S. Petrov ja teiselt poolt D. Boroditš.

13. septembril 2010 toimus E. Savisaare ja D. Boroditši Moskva visiidi käigus õhtusöök Venemaa Raudtee residentsis, kus osalesid V. Jakunin, V. Bušujev, D. Boroditš ja E. Savisaar. Õhtusöögi käigus arutleti mitmetel teemadel. Muuhulgas käsitleti: Lasnamäe kiriku rahastamist, kiriku ehitustööde kulgu, ehitustööde erinevate etappide ajastamist seoses eelseivate Riigikogu valimistega, nende sidumist valimistega; Rhodose teaduskonverentsi “Tsiivilisatsioonide dialoog” tähtsust ja olulisust; kuidas Venemaa saaks ametlikul tasandil, oma esindajate saatmisega, toetada Eestis Keskerakonna korraldatava Maaraha Kongressi läbiviimist. Lisaks eeltoodule

arutati õhtusöögil läbi ka Keskerakonna rahastamiskeskem. E. Savisaar kinnitas juunis Kilti mõisas kokkulepitud: 1/3 sularahas ja 2/3 ülekandegas, mõõndes, et ka kogu summa sularahas maksmine oleks lahendatav. Järgnevalt nõudis V. Jakunin omavahelelises asjaajamises edaspidi täielikust konspiraatiivsest kinnipidamisest, viida-tes seejuures oma pikaajalisele operatiivtöö kogemusele. Nõue seisnes täielikus keelus kasutada telefone rahaeralduse küsimuste arutamiseks, koostumiste kokkuleppimiseks ja teistes tundlikes küsimustes.

27. oktoobril 2010 saabus Eestisse S. Petrov ning üritas intensiivselt kontakteeruda D. Boroditšiga. Kuna viimane ei viibinud Eestis, siis kontakt ei õnnestunud. Järgmisel päeval lahkus S. Petrov Eestist, teavitades Moskvasse jõudes koheselt V. Bušujevit faktist, et kavandatud kokkusaamine D. Boroditšiga ei õnnestunud. Eeltoodu põhjal oli Kaitsepolitseiametil piisavalt alust arvata, et Vene pool otsib aktiivselt kontakte Keskerakonnale raha üleandmiseks. Samuti arvestades asjaolu, et Eesti Raudtee juubeliüritustele olid 4. novembril 2010 saabu-mas nii V. Jakunin kui V. Bušujev, otsustati 3. novembril 2010 läbi viia vestlus **Edgar Savisaarega** ning samal päeval Tallinnasse saabuva S. Petroviga.

3. novembril 2010 toimunud vestlusel juhiti E. Savisaare tähelepanu erakonnale välisriigist raha küsimisega seotud kompromiteerimise võimalikkusele tema isiku ja erakonna suhtes ning sellest tulenevatele julgeolekuohtudele.

4. novembril viisid kaitsepolitsei ametnikud läbi sarnase vestluse seni puhkusel viibinud D. Boroditšiga.

06. novembril 2010 toimus telefonivestlus E. Savisaare ja V. Jakunini vahel, kus räägiti vajadusest allkirjastada kolme-poolne leping Lasnamäe kiriku toetuseks eraldatud raha legaliseerimiseks ja puhkeda võiva skandaali vältimiseks.

26. novembril 2010 toimus Lasnamäe kiriku rahastamise lepingu allkirjastamine. Selleks saabus Moskvas Tallinnasse V. Bušujev, kaasas **Andrei Pervozvannõi Fondi** president **Sergei Štšeblogini** poolt Moskvas allkirjastatud leping. Tallinna Linnavalitsuse ja MPEÖK esindajate allkirjad lepingule kogus Jevgeni Tomberg. Järgmisel päeval esitles linnapea **Edgar Savisaar** lepingut Tallinna Linnavalitsuses.

Raivo Aeg
peadirektor

Olud kirjalikud materjalid

Klandorfi kiri Aegile

Austatud Kaitsepolitsei ameti peadirektor Raivo Aeg

16. detsembril k.a avaldas ajaleht Postimees loo, milles seostas Keskerakonna esimeest Vene riigi huvide teenimisega, nimetades Edgar Savisaart Venemaa mõjuagendiks.

21.12.2010.a allkirjastate käskkirja nr 98T "Riigisaladuse salastatuse ennetähtsusega seotud teadmiste kustutamine", milles kustutate ennetähtselt salastatuse salajasel tasemel salastatud teabest, mis ei vaja enam Eesti Vabariigi julgeoleku tagamise huvides avalikuks tuleku eest kaitset.

22.12.2010.a Eesti Keskerakonna juhatuse otsuse alusel moodustati „Kirikuskandaali tõekomisjon“, kellele anti ülesanne koostada Eesti ava-



Klandorf

likkusele raport „kirikuskandaali“ anatoomiast.

Komisjoni esimeheks nimetati Kalle Klandorf – Lasnamäe linnaosa vanem, aseesimeesteks Mailis Reps – Riigikogu liige ja Evelyn Sepp – Riigikogu põhiseaduskomisjoni aseesimees, Riigikogu liige.

Raporti valmimiseks on vajalik igakülgne informatsioon, mis võimaldaks avalikes huvides antud loosse selgust tuua. Seepärast soovime tutvuda nende algallikatega, millele viitab Kaitsepolitsei amet oma käskkirjas:

1 9. veebruaril 2010.a õhtusõõgil toimunud vestluse salvestus, milles osalesid Edgar Savisaar, Deniss Boroditš, Vladimir Jakunin ja Vladimir

Bušujev.

2 24. juuni 2010.a Tallinna lahel korraldatud lõbusõidu kõnede salvestused.

3 24. juunil 2010.a Kiltsi mõisakompleksi külastuse omavaheliste kõneluste salvestused, kus E. Savisaar, D. Boroditš, V. Bušujev, S. Petrov ja V. Jakunin eraldusid teistest omavaheliseks „kospiraatiivseks vestluseks“.

4 13. septembril 2010.a toimunud E. Savisaare ja D. Boroditši Moskva visiidi käigus ülalnimetatud käskkirjas tehtud omavahelise vestluse salvestused.

5 3. novembril 2010 endise Nõukogude piirivalve hoonete

kompleksis toimunud R. Aegi, tema kaastöötaja Aleksandri ja E. Savisaare ja vestluse salvestus.

6 6. novembril 2010 toimunud E. Savisaare ja V. Jakunini telefonivestluse salvestus.

Samuti soovib komisjon teada, millise menetluse raames teostati jälitustegevust Tallinna linna ja Eesti Keskerakonna esimehe suhtes. Komisjon soovib saada informatsiooni selle kohta, millised neist salvestustest on tehtud Venemaa eriteenistuste poolt või kaasabil. Samuti soovime teada nende salvestuste üleandmise kokkuleppe sisu.

Palume vastata meie kirjale 5. jaanuari hommikuks aadressil Toom-Rüütli 3/5, Tallinn

10130, Eesti Keskerakond. Kuna meie komisjoni kuuluvad mitmed riigisaladusega töötamise luba omavad isikud ja nad on teadlikud ka riigisaladuse käitlemisega seotud protseduurireeglite, siis soovime leida koostööks mõlemale poolele sobivad variandid, et valimiseelses poliitilises skandaali hädavajalikkusse selgust tuua.

Lugupidamisega

Kalle Klandorf
Komisjoni esimees

Tallinnas 30.12.2010

Edgar Savisaare meenutused jutuajamisest Raivo Aegi ja tema kaastöötaja Aleksandriga 3. novembril Väana puhkebaasis

Õhtul, kella 19.30 paiku helistas mulle linnavalitsusse Raivo Aeg ja kutsus külla nende Väana baasi, kuna tal olevat mulle tähtis informatsioon, mida ma peaksin kiiresti teadma. Loomulikult sõitsin Väana, kus olin varemgi pooltosinat korda käinud. Seal selgus, et Kapol on mulle küsimusi seoses minu ja Vladimir Jakunini sagedaste kohtumistega.

Küsisin mitmel korral: millist seadust olen ma rikkunud? Mulle kinnitati, et ei mingit ja kogu vestlus jääb loomulikult meie vahele. Naersin selle peale, et küllap neil on materjalid Tarmo Vahteri artikli jaoks juba valmis pandud. See on küllalt levinud arvamus, et Tarmo Vahterit peetakse Kapo koputajaks. Raivo Aeg kinnitas mulle, et see kord nii ei juhtu ning mingeid materjale meie kohtumisest lehte ei panda.

Mulle räägiti Kapo murest, et Vene luure on lindistanud minu kõnelusi Vladimir Jakuniniga, need olevat kindlasti peidetud kusagile salaarhiivi ja ühel päeval võidakse neid kasutada minu vastu. Aeg palus, et kui venelased peaksid seda tõesti tegema, siis ma helistaksin talle ja hoiataksin teda, kuna mul on ju tema telefoninumber olemas. Siis Aeg võib-olla veel ei teadnud, et isamaalihtlasest siseminister Marko Pomerants kavatses talle kindralinspektori tiitli omistada. Arvan, et pärast seda said ka Kapo peadirektori seisukohad kindlust jaurde.

Küsisin Aegilt ja tema Aleksandrit, mida ma peaksin nüüd tegema? Kas hoiduma



Savisaar

igasugustest kohtumistest Vene raudtee ülemaga ja tema delegatsiooniga? Mida nad minul õieti soovivad? Aleksander avaldas arvamust, et pärast tänast jätab Jakunin ära oma kavandatud sõidu Eestisse. „Kui Jakunin tuleb, siis see tähendab meile, et teie suhtes pole mingeid kahtlusi ja kõik on korras. Ning vastupidi, kui Jakunin jääbki nüüd tulemata, siis lisab see kaalu meie kahtlustele teie suhtes“. Muide, Jakunin tuli ja jäi kahe päeva asemel Eestisse isegi kolmeks päevaks, sest soovis kohtuda metropoliit Korneliusega.

Ütlesin meelele, et kui nad rikuvad ära Eesti suhted Jakuniniga, siis nad on jobud küll, sest tegu on inimesega, kes teeb Eestiga reaalselt koostööd. Tal on head mälestused lapsepõlvest Pärnus ning ta on meie suhtes soodsalt meelestatud. Neid inimesi ei ole enam Moskvast sugugi palju ja vaevalt asendab neid ka Dimtšenko – Liksutovi liin,

millele loodab Reformierakond. Aeg ja tema kaastöötaja Aleksander pidasid väga olulisteks minu edaspidiseid kohtumisi Jakuniniga ning õhutasid neid jätkama.

Aeg kinnitas korduvalt, et tegu ei ole ülekuulamisega ning nad teavad hästi, et ma ei ole Venemaal mingit raha saanud – ei endale ega ka parteile. Tõsi küll, mulle jäi mulje, et talle ei meeldinud minu tegevus seoses Lasnamäel õigeusu kiriku ehituse korraldamisega, aga selgitasin talle, kui tähtis see on linnaosale, mille 115000 asukast enamuses on õigeusklikud. Aeg ütles paaril korral venelaste kohta nõnda, et ma olin sunnitud reageerima ja meelde tuletama, et see vähe-moodustab ikkagi 1/3 meie elanikkonnast ja ka nendega peab arvestama.

Mulle püüti ette mängida meie jutuajamisest Jakuniniga mingit linti, konkreetset seda kohta, kus ma tõin näite, et finantseerida on võimalik ka arvete maksamise teel (kiriku fassaadi katavate marmorplaadid oli kavas muretseda Krasnojarski lähisel asuva tehase kaudu), või sularahas. Viimasel juhul pidasin silmas sularaha annetusi, mida sellistel puhkudel sageli kasutatakse. Tegelikult on mul põhjust kahelda selle lindi päritolus üldse, kuna tegu võis olla ka monteeritud lindiga, mistõttu ma seda rohkem ka ei kuulanud.

Mäletan, et jutuajamisel Jakuniniga Moskvast me

käsitlesime ka Eesti põllumajanduse olukorda ning vajadust, et Vene põllumajandusminister võtaks külalisena osa Maarahva V Kongressist Paides. Selgitasin selle sammu vajalikkust ka Eesti-Vene suhete parandamise aspektist. Mul on agasiiralt kahju, et Eesti põllumajandusminister keeldus kohtumast oma Vene kolleegiga ning hoidis Kongressist kõrvale. Võib-olla on seal juttu ka õigeusu kiriku tähtsa vaimuliku Illarioni külaskäigust Eestisse ning sellega seotud probleemidest. Pikemalt kõnelesime Tihvini jumalaema ikoonist, mille toomist Eestisse kiriku avamiseks ma pidasin oluliseks. Jakunin jutustas sellest, kuidas nende fondi eestvõttel avastati Kremli müüri peidetud vanaaegsed ajaloolised ikoonid, mida bolševikud olid tahtnud hävitada, kuid mis siiski olid suudetud ära päästa. Võib-olla ütlesin sellel jutuajamisel ka mõned kõvad sõnad Ansipi ja Laari kohta, mida mul aga ei ole põhjust kuidagi häbeneda.

Aeg tundis huvi, et miks on nii, et ühes jutuajamise lõigus ma räägin kirikust, aga rahastamisest tuleb juttu tunduvalt hiljem? Kust mina tean, mis järjekorras seda kõike kolme tunni jooksul räägiti, kõigest räägiti läbisegi. Mulle väideti ka, et on olemas mitmeid minu ja Boroditši sms-e, kus me mõlemad finantseerimisega tagant kiirustame. See on küll õige. Rahastamine oli juba aastaid takerdunud ja meil oli tõesti kiire, kui soovisime veebruaris kiriku kuplile risti

püsti panna. Tunnistasin üles, et õigeusu kiriku rajamine on tõesti osa meie valimiskampaniast, samamoodi kui seda oli ka teiste pealinna ehitusobjektide tähtaegne valmimine. Selles mõttes ei ole nad kaugel tõest, kui räägivad valimistega seotud rahadest, aga seda just kiriku ehitamise osas. Toetus kiriku rajamisele on sisse kirjutatud nii Keskerakonna ja sotsiaaldemokraatide kui ka varem Keskerakonna ja Reformierakonna koalitsiooni lepingusse.

Tuletasin koos Aleksandriga meelde seiku sellest ajast, kui ma töötasin veel siseministrina. Pean ka tunnistama, et heitsin nalja parempoolsete üle, kellesse suhtusin ironiiniaga. Kapo mehed naeratasid mind kuulates viisakalt. Küllap nad üritasid luua õdusat õhkkonda või käitusid nagu on kombeks kuriteo matkimisel. Kui me olime 2,5 tundi juttu ajanud, siis tundsin, et uni tuleb peale. Kippusin haigutama. Küsisin meestelt, ega nad mulle midagi kohvi sisse pole toppinud, mida aga mõlemad eitasid.

Sellest, et meie jutuajamist lindistatakse, oli mul lihtne aru saada. Ruumi nurgas põrandal oli magnetofon ja lindistamise nupu punane tuli põles. Ma ei teinud sellest mingit numbrit, sest olen juba harjunud, et minu kõnelusi ikka lindistatakse. Seda enam on mul põhjust nüüd see lint välja nõuda ja enese kasutusse saada. See võimaldaks ka minu meenutusi täpsustada ja kindlasti ka neile lisa anda.

Boroditši avaldus



Boroditš

Käesolevaga kinnitan, et erakonna toetuse teemalistel kõnelustel mina ei osalenud.

Olen osalenud läbirääkimistel, mis puudutasid Lasnamäe kiriku ehitamise rahastamist ning mille tulemusena on Andrei Pervozvannõi fond otsustanud toetada kiriku ehitust kuni 1,5 miljoni euro ulatuses.

Ka ei ole mina osalenud väidetavatel erakonna toetust puudutavatel läbirääkimistel ja seda ei Vladimir Jakuniniga ega mis tahes teiste Venemaa või mõne muu riigi kodanikega. Juhin tähelepanu sellele, et kapo raportis ei ole ühtegi tõendit ega viidet selle kohta, nagu oleksin osalenud või oleksin olnud teadlik väidetavatest erakonna toetamise läbirääkimistest või osalenud sellistel läbirääkimistel.

Deniss Boroditš
28.12.2010

**Järgmises lehes
teema jätkub!**

Nädala juubilar LEOPOLD von SACHER-MASOCH 175

1886.aastal võttis austria-saksa psühhiaater ja neuroloog Richard vabahärra von Krafft-Ebing psühhiaatrias ning seksopatoloogias kasutusele uue termini – masohhism. Masohhismina tuntud seksuaalelulised kõrvalekalded said oma nime tema kaasaegse, austria kirjaniku Leopold von Sacher-Masochi järgi.

Leopold Ritter von Sacher-Masoch sündis 27. jaanuaril 1836 tollal Austria impeeriumisse kuulvas Galitsia ja Lodomeria Kuningriigi pealinna Lembergis. Praegu kuulub see territoorium Ukrainale ja linna nimi on Lvov.

Tema vanemad olid roomakatoliiklased, isa Galitsia ja Lodomeria Kuningriigi poliitseiülem Leopold von Sacher, kelle esivanemad olid hispaanlased, ja ema Lvovi ülikooli rektori tütar Charlotte von Masoch. Paljud uurijad leiavad, et Charlotte oli päritolult ukrainanna ehk täpsemalt russiin.

Leopold oli pere esimene laps, kes oli sündides väga väeti ja haiglane ning erilist usku, et temast asja saab, ei olnud. Väikemehe tervis hakkas paranema alles siis, kui talle võeti ammeks ukraina talunaine. Amm mitte ei toitnud teda mitte üksnes piimaga, vaid ka sügava armastusega Ukraina maa ja rahva vastu.

Kui Leopold sai 12-aastaseks, kolis pere Prahasse. Juba lapsepõlves avaldusid poisil kalduvused, mis on tema nime igaveseks kuulsaks teinud. Talle meeldis kõik, mis oli seotud vägivallega – meeldis vaadata hukkamisi kujutavaid pilte, lugeda pühakute kannatustest.

Tema isal oli üks sugulane – ülimalt ilus, aga samas julm krahvinna. Leopold peitis end kord mängides tolle naise magamistuppa ja sattus tunnustajaks, kuidas krahvinna tõi oma tuppa armukese. Mõni minuti hiljem tungis tuppa krahvinna abikaasa koos kahe sõbraga. Krahvinna peksis kolm kutsumata külalist piitsaga toast välja, armuke põgenes ise, siis, avastanud oma toast veel väikese Leopoldi, andis fuuria ka tolele nahatäie.

Alandused, piitsad ja karusnahad, millesse krahvinna riietuda armastas, said Sacher-Masochi alalisteks kirjanduslikeks motiivideks.

Leopold von Sacher-Masoch oli lahtise peaga poiss ning koolis ja ülikoolis eeskujulik õpilane. 19-aastaselt kaitses ta õigusteaduste doktori kraadi. Alates 1858. aastast, kui ilmus tema esimene anonüümselt avaldatud romaan, avaldas ta igal aastal uue raamatu. Ta kirjutas ajaloolisi uuringuid, näidendeid, följetone, kirjan-



duskriitilisi teoseid, andis välja ajakirju. Teatud aja püüdis ta oma kirjandustegevust akadeemilise tööga ühendada, kuid 1872. aastal otsustas end tervenisti kirjandusele pühendada.

1869.aastal sõlmis Leopold lepingu paruness Fanny Pistoriga, et teenindab naist poole aasta jooksul orjana. Selle suhte ainetel üllitas ta aasta hiljem oma kõige tuntuma romaani "Karusnahkades

Veenus", kus Fanny Pistori nimeks oli Wanda von Dunajew.

Sacher-Masoch abiellus paar aastat hiljem ühe oma austajanna Aurora von Rümeliniga. Tuli välja, et naine oli üleolev, egoistlik ning raha- ja kuulsuseahne. Aurora hakkas samuti kirjutama, võttes endale pseudonüümiks just Wanda von Dunajew. Mingit asjalikku kirjanikku Aurorast aga ei saanud.

Nad hakkasid oma kooskirjutatud madalakvaliteedilistele novellidele alla kirjutama Sacher-Masoch, ilma eesnimedeta, kuid ka see ei toonud edu. Aurora tohutute nõudmistest tõttu langes Leopold von Sacher-Masoch ülimasse kitsikusse, hakates leiba teenima isegi labaseid pornograafilisi novelle kirjutades. Ta kirjutas lihtsaid jutukesi, riietades oma kangelannasid kirjutesse hutsuuli rättdesse ja varustades neid piitsade ning nagaikadega. Selle eest hakati teda kutsuma "ühe perversuse isaks". Olles Leopoldi sellise seisundini viinud, jättis Aurora ta maha ja kirjutas nende suhtest memuaarid, mis said lugejate hulgas küllalt populaarseks.

Julma ja despootliku naise poolt nõrgale ja tundlikule meesterahvale tekitatud füüsilised ja psühholoogilised kannatused olid Leopold von

Sacher-Masochi loominguläbivaks teemaks ja muutusid aja jooksul niivõrd selgestinähitavaks, et patoloogiat, mis kujutab endast kannatustes saadavat seksuaalset rahuldust, hakati kirjaniku nimest tuletatud nimetuse järgi kutsuma masohhismiks. Sellest hoolimata oli austus Leopold von Sacher-Masochi vastu suur. 1886. aastal kuulutati ta Prantsuse Auleegioni kavaleriks. Oma elu viimased aastad veetis Leopold von Sacher-Masoch Saksamaal Lindheimi külas, kusta 1895. aasta 9. märtsil suri. Nagu räägitakse, hävis urn Sacher-Masochi põrmuga 1929. aastal tulekahjus jäägitult.

Niiviisi, füüsilisi jälgi jätmata, lahkus maailmast inimene, kes kirjeldas kogu oma elu üht mitte lihtsalt üksikisikutele, vaid lausa tervetele rahvastele ülimalt omast nähtust – saada rahuldust oma kannatustest. Selleks, et kannatada, provotseeritakse tülisid, kaklusi, sõdu. Provotseeritakse just tunduvalt tugevamat vastast. Provotseeritakse, õrritatakse, ilgutakse, isegi kaklema ronnitakse. Hiljem aga, kui suurem sunnib sõnade ja tegude eest vastust andma, hädaldatakse, nutetakse ning halatakse. Kas ei tule tuttav ette?

Ivari Vee

RK KANDIDAAT 2011	50.	TONN	VALUSI	NATURAAL-LOGARITM	NOOTMASINGU TÄHT	ROHU-DHIK
VÕI-INGL. K. SELEEN		MÕIS VIRUMAAL	TEAT. OKSA EESTI	KIRJANIK (1909-1981)	HAUG	NAITLEJA (N+IN) (1954-1997)
				I		N
			VANUSE ROOTSI AJAL. PIIRKOND	"HÄRRA..." (PÄRNU ANS.)	...ERLACH	HELE... (LAULEV NAITLEJAT.)
			1004.+ 500.+ 500.	JAAAN ELGULA	VOLT	ROOL
			NEGAT-SIOON	RAHULOLEMATUSE PIANO	TÄRKAV	RK KANDIDAAT 2011
LÕUNA PÕHI	ROLL+ANUM			SAAR LÄÄNEMERES	ALEVIK TARTUM.-L	
SAKSA POL. (IN+N) (1894-1987)	SISSE-JUHATAV SELGITUS				ÕDANG TOHTREID	
	JALGP. (E+N)					
	HOPSTII					
	V-PÄRSIA KUNINGATE PEAKATE HAPNIK			AUGUGA KETTAID	...JUNGER (KÕLBLU-SELE MAINT-SEJA)	EESTI TRIATLONI LIIT
	KIHNU KAMPSUN			...AMM JA LINDA KIVI	VALD SAAREMAAL DOORA	VÄÄVEL
				URAAAN	TEHNILINE (LÜH.)	
				2X HUUDS. (2+5)		LÖLLI
				JÄRVE-SOPI		REXI FILMI-PEREMEES
				PIIRITS		BERÜL-LIUM
					LÄID VÄINAMERES	
					AJUMIST KRIIPS	
				PÖLLUTÖÖ RIISTANI		SUGISLILL
				INSENER		ÕIGUSETA
				TEHNILINE PERSONAL		URMI REINDE
				LOOMAKASVAT. TEADL. (IN+N)		
				(1935-1995)		
				KULD		

"Mis nüüd saab - pärnakad ei...?"

"Sa jäid pisut kergeks... See oli minu viga, sinna oleks..."

Ristsõna: JAANUS KÖRV

Tõniste: "Mis nüüd saab - pärnakad ei...?" " ... tah mind esinumbriks?" " ... pida mind Baruto saatma."